

การประเมินผลโครงการ
ภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี 2563

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2563

การประเมินผลโครงการ
ภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปี 2563

โดย

ส่วนวิจัยและประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

การประเมินผลโครงการภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อประเมินผลกระทบระยะสั้นที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ ในปี 2563 และความพึงพอใจที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการประเมินผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม

1) การบริหารจัดการโครงการ (Management)

องค์กรบริหารโครงการในปัจจุบัน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และอธิบดีกรมชลประทาน เป็นกรรมการและเลขานุการเป็นคณะใหญ่ที่สุด และคณะอนุกรรมการ อีก 3 คณะ ได้แก่ 1) คณะอนุกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานอนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ 2) คณะอนุกรรมการพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ 3) คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีกรมชลประทานเป็นหน่วยงานแกนกลางในการดำเนินงาน

พร้อมทั้ง การจัดตั้งองค์กรการบริหารที่เป็นคณะทำงานเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงานและการจัดการเพิ่มเติม ได้แก่ คณะทำงานศูนย์บริการร่วมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และคณะทำงานพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหัวหน้าคณะทำงาน หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำเกษตรกร ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด เป็นคณะทำงาน และหัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ทั้งนี้ คณะทำงานพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แต่งตั้งโดยคณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธาน

การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ โดยในปี 2563 ได้มีการจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 1 ครั้ง คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 2 ครั้ง คณะอนุกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 3 ครั้ง และจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 ครั้ง โดยเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริและกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) ด้านปัจจัยนำเข้า

โดยสรุปประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า หน่วยงานต่างๆ ที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ ได้มีการวางแผนดำเนินงานของหน่วยงาน โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปในลักษณะการร่วมกันให้ความช่วยเหลือแบ่งปันข้อมูล อย่างไรก็ตามยังคงมีลักษณะที่ต่างหน่วยงานต่างปฏิบัติ ยังคงค่อนข้างไม่อยู่ในลักษณะของการบูรณาการ

โดยการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่ได้รับทั้งสิ้น 20,323,719.00 บาท ทุกหน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 20,296,814.20 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.87 ทั้งนี้ ในการเบิกจ่ายงบประมาณทุกหน่วยงานได้จัดส่งผลการเบิกจ่ายให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราชรวบรวมในภาพรวมของโครงการ ในด้านงบประมาณในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ตามแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตรฯ ยังคงมีน้อย ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นการให้เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ได้รับทราบ ความเป็นมาของโครงการฯ ที่สำคัญคือ วัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการฯ ตามแผนแม่บทฯ เพื่อเกษตรกรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญ และมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

สถานภาพครัวเรือนเกษตรกรในแต่ละเขตพื้นที่ พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นเพศชาย ร้อยละ 33.13 และเพศหญิง ร้อยละ 66.87 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.42 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51-60 ปี, 41-50 ปี, 31-40 ปี และ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.06, 22.42, 7.89 และ 1.21 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า การศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.65 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการฯ รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24.10 จบการศึกษาระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 5.42 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 4.22 ปวส. คิดเป็นร้อยละ 2.41 และไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 1.20

จำนวนสมาชิกและแรงงานในครัวเรือน เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน เฉลี่ย 3.73 คนต่อครัวเรือน โดยมีสมาชิกใช้แรงงานในการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 35.86 มีสมาชิกใช้แรงงานนอกการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 19.87 และสมาชิกที่ไม่ได้ใช้แรงงานในการเกษตร (คนชรา เด็ก) คิดเป็นร้อยละ 44.27

จากจำนวนพื้นที่ถือครอง จำนวน 31.20 ไร่ต่อครัวเรือน พบว่ามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำนามากที่สุด เฉลี่ย 8.85 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.37 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น เฉลี่ย 7.53 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.13

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และเทคนิคต่างๆ ตามหลักวิธีการ ซึ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกอบรม ฝึกภาคปฏิบัติ และมีการศึกษาดูงานจากแต่ละหน่วยงาน จากการศึกษาการนำความรู้ไปปฏิบัติหลังการเข้ารับการฝึกอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรทุกรายที่เป็นตัวอย่างได้เข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่ตนสมัครเข้าร่วมโครงการ ส่วนการนำความรู้ไปปฏิบัติหลังการเข้ารับการฝึกอบรมแยกตามหน่วยงาน

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ นอกจากการฝึกอบรมที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการแล้ว การสนับสนุนปัจจัยให้แก่เกษตรกรเป็นการดำเนินการควบคู่กันไป ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับจากหน่วยงานต่างๆ แตกต่างกัน อาจได้รับการจัดสรรเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและการจัดสรรของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ เมื่อแจกจ่ายแก่เกษตรกรแล้ว เกษตรกรรายใดรับปัจจัยจำนวนเท่าใดนั้น อาจไม่เท่ากันในแต่ละรายขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งถ้าการจัดสรรปัจจัยให้ในลักษณะกลุ่ม การจัดสรรปัจจัยจะเป็นไปตามสภาพพื้นที่ และสภาพปัญหา อย่างไรก็ตามหน่วยงานส่วนใหญ่จะให้การ

ฝึกอบรมหรือการประชุมชี้แจงก่อนการแจกจ่ายปัจจัยทุกครั้ง ทั้งนี้ปัจจัยที่หน่วยงานต่างๆ จัดสรรเพื่อการเพิ่มรายได้ เพิ่มผลผลิต และการลดต้นทุน เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จนปรากฏผลได้อย่างเด่นชัด

3) ด้านผลได้ของโครงการ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในเรื่องของการได้รับประโยชน์และตรงกับความต้องการของสภาพปัญหาหลังจากผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐมาแล้ว พบว่า ได้ประโยชน์และตรงกับความต้องการของปัญหาที่เกษตรกรต้องการ คิดเป็นร้อยละ 77.11 และ ร้อยละ 22.89 ให้ความเห็นว่าไม่ได้ประโยชน์จากการอบรม เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาในการบันทึกข้อมูล จำคำแนะนำในการบันทึกบัญชีไม่ได้ บางรายมีปัญหาทางด้านสายตา และความไม่เข้าใจการทำบัญชีครัวเรือน ในส่วนการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ/สภาพปัญหาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 74.70 เห็นว่า ตรงกับความต้องการและปัญหาของตน มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 13.85 ให้ความเห็นว่าไม่ตรง แต่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้หลังการฝึกอบรม และร้อยละ 11.45 เห็นว่า ไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

4) ด้านผลกระทบระยะสั้นที่เกิดขึ้น

รายได้ของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 13.85 รายได้ยังคงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 65.66 รายได้ลดลง คิดเป็นร้อยละ 11.45 และไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 9.04

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.22 รายจ่ายเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 37.35 มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น สาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจปรับตัวสูงขึ้นและผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรค และร้อยละ 8.43 มีรายจ่ายลดลง

การลงบันทึกสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่าย การบันทึกรายรับ - รายจ่าย เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้รู้รายรับ รู้รายจ่าย รู้ต้นทุน รู้หนี้สิน รู้การออม ทำให้รู้ทิศทางอนาคตของตนเอง จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรมีการลงบันทึกบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในจำนวนนี้เกษตรกรมีการบันทึกทุกเดือน เฉลี่ยร้อยละ 44.58 และร้อยละ 51.81 บันทึกนานๆ ครั้ง ร้อยละ 3.61 อื่นๆ ทั้งนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ไม่ได้ลงบันทึก คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา คิดเป็นร้อยละ 74.70 ไม่เข้าใจขั้นตอนวิธีการบันทึก คิดเป็นร้อยละ 16.87 ลืมลง คิดเป็นร้อยละ 1.20 และอื่นๆ ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 7.23 ตามลำดับ

การมีรายได้เสริมจากกิจกรรมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.18 ยังไม่มีหรือไม่ได้จำหน่ายผลผลิตจากกิจกรรมโครงการฯ แต่ใช้เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน ในส่วนที่เกิดรายได้แล้ว คิดเป็นร้อยละ 4.82 โดยมีรายได้เสริมในทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 62.50 เป็นรายได้นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50

การมีเงินออม พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 31.93 โดยส่วนใหญ่เงินออมมาจากรายได้หลัก คิดเป็นร้อยละ 81.48 และจากรายได้เสริมคิดเป็นร้อยละ 18.52 และเกษตรกรอีกร้อยละ 68.07 ไม่มีเงินออม เนื่องจากมีภาระที่ต้องรับผิดชอบสูง นอกจากนี้ยังพบว่า การออมของครัวเรือนเมื่อเทียบกับปีการผลิตที่แล้ว เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12.65 ลดลง คิดเป็นร้อยละ 6.02 และไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 81.33

ภาวะหนี้สิน ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.10 มีหนี้สินค้างชำระในช่วงปลายปีเพาะปลูก โดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 273,910.89 บาท จากจำนวนหนี้สินทั้งหมด และร้อยละ 25.90 เป็นครัวเรือนที่ไม่มีหนี้สินที่ค้างชำระ

ต้นทุนการผลิต พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 69.28 รองลงมา เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง คิดเป็นร้อยละ 17.46 มีเกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเพียง ร้อยละ 5.42 และไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 7.83

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ พบว่าเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในด้านความกระตือรือร้นในการให้บริการ ความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ มารยาทการพูดจาของเจ้าหน้าที่และการได้รับความรู้/คำแนะนำจากการอบรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ส่วนด้านที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลาง ได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และมีเกษตรกรบางส่วนที่มีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติค่อนข้างน้อย ได้แก่ คุณภาพของปัจจัยการผลิต การมีรายได้เพิ่ม การได้บริโภคผลผลิตปลอดภัย และทำให้ประหยัดรายจ่ายค่าอาหาร

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการติดตามประเมินผล

1) เรื่องการบูรณาการโครงการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ยังคงมีลักษณะที่ต่างหน่วยงานต่างปฏิบัติตามภารกิจ แผนงานของแต่ละหน่วย การบูรณาการค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้หน่วยงานต่างๆ ได้ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงานอย่างบูรณาการร่วมกัน ทั้งกิจกรรมในการลงพื้นที่ และตัวเกษตรกร โดยหน่วยงานหลักเป็นผู้กำหนดเป้าหมายตัวบุคคลที่จะแนะนำ และร่วมดำเนินการกับทุกหน่วยงาน โดยมีเกษตรกรรายบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน

2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางชนิดที่แจกให้กับเกษตรกร ไม่สามารถให้ผลผลิตได้ เช่น พันธุ์ไก่ที่ได้รับแจก เป็นบางส่วนไม่สมบูรณ์ ทำให้เป็นภาระกับเกษตรกรในการดูแล

ข้อเสนอแนะ ให้หน่วยงานเข้ามาสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์พืช ปุ๋ย อาหารสัตว์ เป็นต้น และมีการอบรมให้ความรู้ เช่น การเลี้ยงไก่ไข่อินชุมชน การทำปุ๋ย การดูแล/การป้องกันโรคต่างๆที่เกิดขึ้นกับพืชและสัตว์ เป็นต้น

3) ต้องการความรู้เรื่องการทำบรรจุภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ อยากให้หน่วยงานช่วยเหลือในเรื่องของการทำบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจเป็นที่ต้องการของตลาด และส่งเสริมด้านการตลาด/มีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภค

4) ขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำเกษตร

ข้อเสนอแนะ ให้กรมชลประทานเข้ามาบริหารจัดการเรื่องแหล่งน้ำในบางพื้นที่ของเกษตรกร ที่ขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำเกษตร

คำนำ

การประเมินผลโครงการภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมรายได้ภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ประเมินผลกระทบระยะสั้นที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ ในปี 2563 และความพึงพอใจที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ รวมทั้ง วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี หวังว่ารายงานการประเมินผลเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการพัฒนา รวมทั้ง เป็นข้อมูลในการพิจารณาความต้องการของเกษตรกรในระยะต่อไป ในการศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกรที่เป็นตัวอย่างกรณีศึกษาเป็นอย่างดี สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ส่วนวิจัยและประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	๗
คำนำ	๘
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๗
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564	1
1.2 วิสัยทัศน์ของแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพฯ	2
1.3 พันธกิจ	2
1.4 เป้าประสงค์	2
1.5 ตัวชี้วัด	2
1.6 ประเด็นยุทธศาสตร์	3
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	5
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	5
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	5
2.3 ขอบเขตการประเมินผล	6
2.4 แนวคิดในการประเมินผล	6
2.5 วิธีการประเมินผล	8
2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	12
บทที่ 3 ผลการประเมิน	13
3.1 การบริหารจัดการโครงการ	13
3.2 ปัจจัยนำเข้าโครงการ	14
3.3 ด้านผลได้	24
3.4 ด้านผลกระทบระยะสั้นที่เกิดขึ้น	33
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	38
4.1 สรุป	38
4.2 ปัญหา ข้อเสนอแนะ	46
ภาคผนวก	47

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สรุปงบประมาณการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร โครงการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	15
2. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	19
3. จำนวนสมาชิกและแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร	19
4. การใช้ที่ดินทำประโยชน์ทางการเกษตร	20
5. รายได้และรายจ่ายเงินสดทางการเกษตรของครัวเรือน	21
6. รายได้และรายจ่าย ทางพืชของครัวเรือน	22
7. รายได้และรายจ่าย ทางสัตว์ปีก	22
8. ภาระหนี้ของครัวเรือน	22
9. ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร	23
10. เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการฯ	24
11. การได้รับการฝึกอบรมและการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	26
12. การใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรมและการฝึกอบรมตรงกับความต้องการและสภาพปัญหา ของเกษตรกร	27
13. การได้รับปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ	30
14. ผลจากการนำผลผลิตจากปัจจัยที่ได้รับมาประกอบอาหารในครัวเรือน	34
15. ความพึงพอใจของเกษตรกรด้านการบริหารจัดการโครงการฯ	37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560 - 2564

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา การพัฒนาในระยะเริ่มต้นเป็นการพัฒนาทางด้านโครงการพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ โดยพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการ ซึ่งการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร ได้เริ่มมีการจัดทำแผนแม่บทจัดระบบน้ำเค็มเพื่อการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี 2540-2544 และแผนพัฒนาการเกษตรโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี 2540-2544 เป็นแผนแม่บทฉบับแรก ๆ ต่อมาได้จัดทำแผนพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้แก่ราษฎรในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี 2545-2549 และแผนพัฒนาการปลูกข้าวในเขตปลูกข้าวเพื่อการค้า ปี 2550-2551

ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับคณะอนุกรรมการพัฒนาอาชีพ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมรายได้ภาคเกษตรของเกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการควรมีการพัฒนาอย่างเข้มข้นมากขึ้น จึงได้ดำเนินการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2549 โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมายให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแกนนำในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการ และได้จัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2556 ซึ่งได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในหลักการ แต่ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง ประกอบกับมีส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความคิดเห็นและเสนอแนะการจัดทำแผนแม่บทดังกล่าว เช่น สำนักงานประมง สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช และหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง ดำเนินการปรับปรุง และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2556 ขึ้น โดยแบ่งเขตการพัฒนาอาชีพภาคเกษตร ออกเป็น 6 เขต 1) เขตปลูกข้าวเพื่อการค้า 2) เขตปลูกข้าวเพื่อบริโภค 3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน 4) เขตปลูกไม้ผล-ยางพารา 5) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 6) เขตป่าไม้

ต้นปี 2555 ได้มีการพิจารณาทบทวนแผนแม่บทและนำมาซึ่งแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2557-2559 มีระยะเวลาดำเนินงาน 3 ปี จำนวน 473 โครงการ งบประมาณ 910,755,998 บาท โดยมีเป้าหมายเพื่อมุ่งพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอย่างเป็นองค์รวมแบบบูรณาการ มีระบบการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นคง ราษฎรอยู่ดีมีสุข

ในปี 2560 ได้มีการควบรวบสองแผนงานหลัก คือ แผนบริหารจัดการและฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำปากพนัง และแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เข้าด้วยกัน เป็น แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 โดยมีเป้าหมายให้ราษฎรในพื้นที่อยู่ดีมีสุข มีความสุข ตามพระราชประสงค์

1.2 วิสัยทัศน์ของแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพฯ

พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเป็นแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ สิ่งแวดล้อมสมดุล ประชาชนมีความสุข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 พันธกิจ

- 1) อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่
- 2) เพิ่มปริมาณและประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรน้ำ ตลอดจนฟื้นฟูคุณภาพน้ำ
- 3) เพิ่มความอุดมสมบูรณ์และประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดิน
- 4) ส่งเสริมพัฒนาการผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ
- 5) ขับเคลื่อนการบริหารดำเนินงานแบบองค์รวมอย่างบูรณาการให้เกิดเอกภาพและมีประสิทธิภาพ
- 6) เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน

1.4 เป้าประสงค์

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีความสมดุลและเอื้อต่อการใช้ประโยชน์ของประชาชน
- 2) ความมีความสุขของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพิ่มขึ้น
- 3) รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรและรายได้ของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพิ่มขึ้น
- 4) ประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอาชีพที่มั่นคงและรายได้ที่แน่นอน ตลอดจนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สมดุล

1.5 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ข้อมูลปีฐาน (ปี 2559)	เป้าหมายสะสม					รวม
		2560	2561	2562	2563	2564	
1) พื้นที่ป่าไม้ได้รับการดูแลรักษาและฟื้นฟูให้มีสภาพสมบูรณ์ ร้อยละ 25 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ	449,395 ไร่ ร้อยละ 23.65 พื้นที่ทั้งหมด	ร้อยละ 25					ร้อยละ 25
2) คุณภาพดินได้รับการฟื้นฟูให้สามารถใช้ประโยชน์ได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 30	พื้นที่ที่มีปัญหา 121,244 ไร่	ร้อยละ 6	ร้อยละ 12	ร้อยละ 18	ร้อยละ 24	ร้อยละ 30	ร้อยละ 30
3) ประชาชนมีน้ำอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอ	ขาดแคลนน้ำ 28 หมู่บ้าน		20 หมู่บ้าน			28 หมู่บ้าน	28 หมู่บ้าน
4) แม่น้ำปากพนังมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป ร้อยละ 70	ร้อยละ 66 (ค่าเฉลี่ยปี 2555- 2559)	ร้อยละ 66	ร้อยละ 67	ร้อยละ 68	ร้อยละ 69	ร้อยละ 70	ร้อยละ 70
5) ดัชนีความสุขของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 86	ร้อยละ 81.93	ร้อยละ 82	-	ร้อยละ 84	-	ร้อยละ 86	ร้อยละ 86

ตัวชี้วัด	ข้อมูลปีฐาน (ปี 2559)	เป้าหมายสะสม					รวม
		2560	2561	2562	2563	2564	
6) รายได้เงินสดสุทธิทาง การเกษตรของครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20	98,584.28 บาท/ครัวเรือน	ร้อยละ 4	-	ร้อยละ 4	-	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20
7) ประชาชนมีรายได้เฉลี่ย ต่อคนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20	60,392 บาท/คน/ปี	ร้อยละ 4	ร้อยละ 8	ร้อยละ 12	ร้อยละ 16	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20
8) ครัวเรือนยากจนที่ตก เกณฑ์ จปฐ. ของประชาชน ลดลง ร้อยละ 20	2,130 ครัวเรือน	ร้อยละ 4	ร้อยละ 8	ร้อยละ 12	ร้อยละ 16	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20

1.6 ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สงวน คุ้มครอง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้

สงวน คุ้มครอง อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นต้นน้ำลำธาร พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ป่าพรุ พื้นที่ป่าชายเลนและชายฝั่ง เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต รวมทั้งแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าในพื้นที่ป่าพรุและกัตเซาะชายฝั่ง ซึ่งมีกลยุทธ์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ

กลยุทธ์ที่ 2 : อนุรักษ์ ป่าพรุ และรักษาระดับน้ำในพื้นที่ป่าพรุ

กลยุทธ์ที่ 3 : ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีความอุดมสมบูรณ์

กลยุทธ์ที่ 4 : แก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ควบคุม ป้องกันมลพิษและเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เพื่อควบคุมจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิด โดยส่งเสริมการบำบัดและกำจัดของเสียที่ต้นทาง จัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียให้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกัน กำกับ ดูแลและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย และมาตรการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในแม่น้ำปากพนัง ตลอดจนเสริมสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและมลพิษน้ำ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : ลดและควบคุมการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดลงสู่แหล่งน้ำ

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำ

เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งดินและน้ำ ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เกิดความมั่นคงด้านฐานทรัพยากรเพื่อการผลิตภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมรอบด้าน และการอนุรักษ์ที่สมดุล โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดิน

กลยุทธ์ที่ 2 : เพิ่มปริมาณ คุณภาพ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาอาชีพให้เกิดความมั่นคง

เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มุ่งเน้นการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เกิดความมั่นคงด้านอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร เป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมรอบด้าน พร้อมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริหารจัดการเน้นการพัฒนาแบบครบวงจร สร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพและรายได้ มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้เกษตรกรและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยมีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : พัฒนาและส่งเสริมอาชีพภาคเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนาและส่งเสริมอาชีพนอกภาคเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและสังคม

เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จะสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ประชาชน และสังคม ตลอดจนเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและสถาบันเกษตรกร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ใช้ความรู้ทุกสาขามากที่สุด และเกื้อหนุนการพัฒนาสาขาอื่นๆ เป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคง เป็นรากฐานนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในระยะยาวและยั่งยืน ตลอดจนสร้างและพัฒนาตัวแบบความสำเร็จในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต เป็นตัวอย่างของความสำเร็จในการขยายผลสู่ชุมชนอื่น และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : เสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและสังคม

กลยุทธ์ที่ 2 : เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาตัวแบบความสำเร็จ

กลยุทธ์ที่ 4 : สร้างมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

ยุทธศาสตร์ที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดเอกภาพ มุ่งเน้นการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บริการร่วมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้มีสถานที่ปฏิบัติงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปอย่างบูรณาการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมทั้งพัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผลและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตลอดจนนำไปเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : อำนวยการและประสานงาน

กลยุทธ์ที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

กลยุทธ์ที่ 3 : เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อ อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เพิ่ม ปริมาณและประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรน้ำ ตลอดจนฟื้นฟูคุณภาพน้ำ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดิน ส่งเสริมพัฒนาการผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยเน้น การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ ชับเคลื่อนการบริหารดำเนินงานแบบองค์รวมอย่างบูรณาการให้ เกิดเอกภาพและมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและสร้างความ เข้มแข็งขององค์กรชุมชน โดยดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 10 อำเภอ จังหวัดพัทลุง 2 อำเภอ และจังหวัดสงขลา 1 อำเภอ พื้นที่รวม 1.99 ล้านไร่

ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งได้กล่าวแล้วในบทที่ 1 ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 สงวน คุ้มครอง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ควบคุม ป้องกันมลพิษและเสริมสร้าง คุณภาพสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาอาชีพให้ เกิดความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและสังคม และ ยุทธศาสตร์ที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี ระหว่างปี 2560 – 2564 โดยมี เป้าประสงค์เพื่อ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอัน เนื่องมาจากพระราชดำริมีความสมดุลและเอื้อต่อการใช้ประโยชน์ของประชาชน 2) ความผาสุกของ ประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริเพิ่มขึ้น 3) รายได้ของ คริวเรือนเกษตรกรและรายได้ของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริเพิ่มขึ้น และ 4) ประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริมีอาชีพที่มั่นคงและรายได้ที่แน่นอน ตลอดจนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สมดุล

ทั้งนี้ จากการประชุมคณะทำงานรวบรวมข้อมูลโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ 22 – 23 กรกฎาคม 2551 ได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรที่ 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้วัดผลการพัฒนา ในโอกาสต่อไป พร้อมทั้ง ประเมินผลการดำเนินโครงการระหว่างปี ทุกปี

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

2.2.1 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริม รายได้ให้แก่ราษฎรฯ

2.2.2 เพื่อประเมินผลกระทบระยะสั้นที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ ในปี 2563

2.2.3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ ในปี 2563

2.2.4 เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับ แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

2.3 ขอบเขตการประเมินผล

2.3.1 ขอบเขตของพื้นที่

เป็นพื้นที่ของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ซึ่งประกอบด้วย 10 อำเภอ 73 ตำบล 592 หมู่บ้าน 125,688 ครัวเรือน)

2.3.2 ขอบเขตของกิจกรรมโครงการที่ทำการประเมินผล

กิจกรรมที่ทำการประเมินผล เป็นกิจกรรมที่หน่วยงานได้ให้การสนับสนุน ในปีงบประมาณ 2563 โดยจะต้องเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการกับเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ โดยตรง ทั้งการฝึกอบรมและการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

2.3.3 ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่จัดเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

- 1) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการโครงการฯ ในพื้นที่
- 2) เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังที่เป็นเป้าหมาย / สมัครเข้าร่วมในการดำเนินโครงการฯ ปี 2563

2.3.4 ระยะเวลาของการประเมินผล

การประเมินผลการดำเนินงานเป็นการพิจารณาผลตั้งแต่เริ่มดำเนินงานโครงการฯ ในปีงบประมาณ 2563 คือ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2563

ในส่วนของการประเมินผลกระทบระยะสั้นที่เกษตรกรได้รับเป็นการประเมินผลจากการพิจารณาข้อมูลครอบคลุมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทางสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 (สศท.8) ออกสำรวจข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2.4 แนวคิดในการประเมินผล

2.4.1 ความหมายของการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่จะวัดและทำการวิเคราะห์ว่า ผลที่เกิดจากการดำเนินงานตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่ได้วางแผนหรือไม่ ทั้งนี้การประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและค้นหาบทเรียนจากการดำเนินงานโครงการทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป รวมถึงโครงการหรือกิจกรรมใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.4.2 แนวคิดและแบบจำลองการติดตามและประเมินผล โดยทั่วไปมีหลายรูปแบบแต่ในที่นี้จะนำเสนอเพียง 3 รูปแบบ ซึ่งนิยมใช้ในการประเมินผล ดังนี้

1) **แนวคิดการประเมินผล โด널ด์ เคริกแพททริค** (Donald Kirkpatrick, 1975) แห่งมหาวิทยาลัยคอนเนตทิคัตอเมริกา อดีตประธาน ASTD (The American Society for Training and Development) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการประเมินผลการฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใดๆ ควรจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่าการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิผลเพียงใด” การประเมินผลจะทำให้ได้ความรู้อย่างน้อย 3 ประการ คือ การฝึกอบรมนั้นได้ทำอะไร หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในลักษณะใดบ้าง ควรยุติโครงการชั่วคราวก่อนหรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ และควรปรับปรุงหรือพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในส่วนใดบ้างอย่างไร โดยเคริกแพททริคได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลของการฝึกอบรม 4 ลักษณะดังนี้

(1) การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้รู้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกรู้สึกอย่างไรต่อการอบรม

(2) การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และทักษะอะไรบ้างและมีเจตคติอย่างไรบ้าง

(3) การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการฝึกอบรม (Behavior Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามความต้องการของโครงการหรือไม่

(4) การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อเกษตรกร (Results Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าผลจากการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อเกษตรกรหรือเกิดผลกระทบต่อเกษตรกร ในลักษณะใดบ้าง

2) แบบจำลองการประเมินผล CIPP

แบบจำลองนี้นอกจากจะใช้ประเมินโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ยังเป็นการประเมินเพื่อให้ทราบรายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินโครงการเพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โดยองค์ประกอบของแบบจำลอง CIPP ประกอบด้วย

C : Context Evaluation การประเมินสภาวะแวดล้อม ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสอดคล้องของกระบวนการวางแผน และการกำหนดวัตถุประสงค์

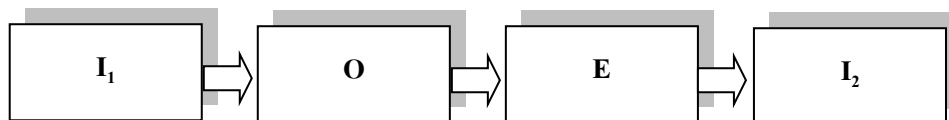
I : Input Evaluation การประเมินปัจจัยนำเข้าเบื้องต้น เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง และการกำหนดรูปแบบของโครงการ

P : Process Evaluation การประเมินกระบวนการ ช่วยในการตัดสินใจด้านการประยุกต์ใช้ และเพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ

P : Product Evaluation การประเมินผลผลิต เพื่อช่วยในการตัดสินใจพิจารณาผลสำเร็จของโครงการ

3) แบบจำลองการประเมินผล IOEI

โดยทั่วไปโครงการจะมีส่วนประกอบอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน คือปัจจัย (Inputs) กับผลได้ (Results) กล่าวคือ จากความสัมพันธ์ระหว่าง Means – ends นั้น ถ้าใส่ปัจจัยเข้าไปในกิจกรรมของโครงการแล้ว จะเกิดผลได้ และผลได้นั้นประกอบด้วยผลได้เบื้องต้น (Outputs) ผลกระทบระยะสั้น (Effect) และผลกระทบระยะยาว (Impact) ส่วนประกอบของโครงการที่กล่าวมาแล้วนั้น มีความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

รูปแบบการประเมินผลนี้ได้จำแนกองค์ประกอบของโครงการออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

$I_1 = \text{Inputs}$ คือ วัสดุ อุปกรณ์ พนักงาน เจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอื่นๆที่ใส่เข้าไปใน

กิจกรรมของโครงการแล้ว คาดว่าจะได้ Outputs ออกมาตามเป้าหมาย

$O = \text{Outputs}$ คือ ผลได้เบื้องต้น หรือผลที่ได้จากการใส่ปัจจัยเข้าไปในกิจกรรมโครงการ

$E = \text{Effect}$ คือ ผลกระทบระยะสั้น เป็นผลที่เกิดต่อเนื่องจาก Outputs

$I_2 = \text{Impact}$ คือ ผลกระทบในระยะยาว ซึ่งจะเกิดต่อเนื่องจาก Effect ผลกระทบระยะยาวนี้

จะเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นผลระดับสุดท้าย

2.4.3 ประเภทการประเมินผลโครงการ

United Nations แบ่งประเภทของการประเมินผล ตามช่วงเวลาออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) การประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Ex-ante Evaluation) คือ การประเมินความเหมาะสมของโครงการ ซึ่งอาจถือเป็นการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโครงการ เพื่อเป็นการศึกษาเบื้องต้นก่อนที่จะนำโครงการไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติ

2) การติดตามโครงการ (Project Monitoring) เป็นการติดตามระหว่างการทำงานตามโครงการ เพื่อพิจารณาข้อมูลด้านการใช้จ่ายหรือทรัพยากรของโครงการ โดยมีประโยชน์ในแง่ของการควบคุมและกำกับโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3) การประเมินผลในระหว่างการทำงานตามโครงการ (On-going Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อโครงการดำเนินงานไปได้ระยะหนึ่งหรือประมาณครึ่งทาง โดยพิจารณาข้อมูลด้านการใช้จ่ายหรือทรัพยากรรวมถึงผลได้ และผลกระทบของโครงการ เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้บริหารโครงการ ทั้งนี้เน้นที่การให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไปให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4) การประเมินผลหลังจากการที่โครงการสิ้นสุด (Ex-post Evaluation) เป็นการวิเคราะห์ในเชิงลึกและมีรายละเอียดมากกว่า On-going Evaluation เพื่อให้ได้มาซึ่งการสรุปบทเรียนในแง่ของการกำหนดนโยบาย แผนงาน และการจัดทำโครงการใหม่ในอนาคต

2.5 วิธีการประเมินผล

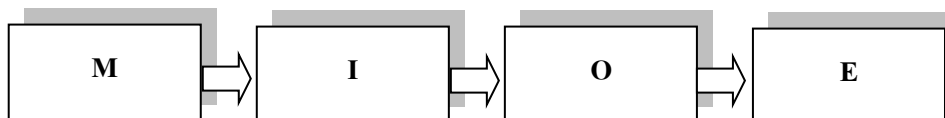
2.5.1 ประเภทการประเมินผล

การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ได้เริ่มดำเนินการในปี 2560 เป็นปีแรก และมีแผนบูรณาการที่จะต้องดำเนินการถึงปี 2564 การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลระหว่างการทำงาน (On-going Evaluation) จึงมีขอบเขตเฉพาะผลได้เบื้องต้นและผลกระทบระยะสั้น การประเมินผลระหว่างโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ประเมินผลกระทบระยะสั้นที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ ในปี 2563 และความพึงพอใจที่เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับจากการดำเนิน

โครงการฯ รวมทั้ง วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

2.5.2 รูปแบบการประเมินผล

จากการศึกษาแนวคิดและแบบจำลองการติดตามประเมินผล ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินผลของ โดนัลด์ เกริกแพททริก ในส่วนของการฝึกอบรม และนำความรู้มาใช้ประโยชน์ รวมทั้งประยุกต์ในการกำหนดรูปแบบการประเมินในครั้งนี้เป็นรูปแบบการประเมินผลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการ(Management) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ผลได้ (Outputs) และผลกระทบระยะสั้น (Effects) หรือ MIOE ดังนี้

1) การบริหารจัดการ (M : Management) คือ การจัดโครงสร้างการบริหารโครงการ การดำเนินงานตามแผนการติดตามกำกับงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงาน การประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำในช่วงเริ่มดำเนินงานโครงการใหม่ๆ และระหว่างการทำงานโครงการ การพิจารณาเพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในโครงการ

2) ปัจจัยนำเข้าของโครงการ (I : Input) คือ ปัจจัยหรือทรัพยากรที่ใช้ในการจัดทำโครงการ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร พื้นที่ หลักสูตร /กิจกรรมการฝึกอบรม และปัจจัยการผลิตอื่นๆ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องในการนำปัจจัยต่างๆ มาใช้ในโครงการ

3) ผลได้ของโครงการ (O : Output) คือ ผลที่ได้รับจากการใส่ปัจจัยเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ ได้แก่ ผลจากการทำกิจกรรมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การฝึกอบรมที่ได้รับ จำนวนปัจจัยที่ได้รับ เป็นต้น

4) ผลกระทบระยะสั้น (E : Effect) คือ ผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลได้ เป็นผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และมีศักยภาพหรือแนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบในระยะยาวต่อไปหรือไม่และอย่างไร ได้แก่ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบจากการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

2.5.3 ประเด็นและตัวชี้วัด

ประเด็นการประเมินผล	ตัวชี้วัด
ส่วนที่ 1 การดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ 1. การบริหารจัดการโครงการ 1.1 การจัดองค์กรบริหารโครงการ 1.2 การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้งองค์กรบริหารโครงการ - จำนวนคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง - องค์ประกอบของคณะกรรมการชุดต่างๆ - มีการประชุมเพื่อการขับเคลื่อนโครงการ - มีการจัดทำแผนสนับสนุน - มีการติดตามกำกับงาน - มีการประชาสัมพันธ์โครงการ

ประเด็นการประเมินผล	ตัวชี้วัด
2. ปัจจัยนำเข้าโครงการ 2.1 แผนการดำเนินงาน 2.2 การใช้งบประมาณ 2.3 สภาพแวดล้อม/บริบท 2.4 การฝึกอบรม 2.5 ปัจจัยที่แจกจ่ายแก่เกษตรกร	- จำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผน - จำนวนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม (งบประมาณที่ได้รับสนับสนุน) - ร้อยละการใช้จ่ายงบประมาณ - สถานภาพครัวเรือนเกษตรกรในแต่ละเขตพื้นที่ - จำนวนเกษตรกรและร้อยละ ที่ได้รับการอบรม - จำนวนเกษตรกรและร้อยละ ที่ได้รับปัจจัยการผลิต
3. ผลได้ของโครงการ	- ร้อยละของเกษตรกรได้ประโยชน์จากการอบรม - จำนวนเกษตรกรและร้อยละ ที่นำไปปัจจัยไปใช้
4. ผลกระทบ	การเปลี่ยนแปลงหลังการเข้าร่วมโครงการฯ - ร้อยละของรายได้จากกิจกรรมโครงการฯ - ร้อยละของรายจ่ายด้านการผลิตในฟาร์มหลังดำเนินกิจกรรม - ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือน - ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงการออมเงิน - ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงหนี้สินครัวเรือน - ร้อยละของการลดต้นทุนการผลิต
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของภาครัฐ	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีต่อการดำเนินโครงการ/แผนงานของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละเขตพื้นที่
ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	- ปัญหาและข้อเสนอต่างๆ จากการติดตามประเมินผล

2.5.4 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลที่นำการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ มาใช้ร่วมกับการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจด้วยตัวอย่าง โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้จัดทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้กำหนดเป็นคำถามปิด (Closed – End Questions) คือ คำถามที่ตั้งคำตอบไว้แล้ว เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเฉพาะคำตอบที่ต้องการ และคำถามเปิด (Opened – End Questions) ซึ่งเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ

2) แหล่งข้อมูลศึกษาได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

(1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จาก 2 แหล่ง คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ โดยการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบในพื้นที่โครงการฯ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

(2) ขั้นตอนและวิธีการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยมีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 เก็บรวบรวมรายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจากแต่ละหน่วยงานที่ดำเนินการ และนำมากำหนดขนาดเกษตรกรตัวอย่าง โดยกำหนดให้มีความผิดพลาดได้ 10% (ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เป็น 0.10 เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ) โดยใช้หลักการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Yamane's สูตรที่ใช้ในการคำนวณจำนวนเกษตรกรตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = จำนวนเกษตรกรตัวอย่าง

N = จำนวนเกษตรกรทั้งหมด

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ กำหนด $e = 10\%$ หรือ 0.10

จากการรวบรวมจำนวนเกษตรกรทั้งหมดของทุกหน่วยงานจำนวนทั้งสิ้นกว่า 2,921 ราย คำนวณหาขนาดตัวอย่างตามสูตร Yamane's จะได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 96.69 ราย หรือ 97 ราย แต่เนื่องจากในการคำนวณงบประมาณสามารถสำรวจได้ 160 ตัวอย่าง

2) จัดสรรจำนวนเกษตรกรตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนกับจำนวนเกษตรกรในแต่ละหน่วยงาน (Proportion Allocation) แล้วสุ่มเลือกเกษตรกรในแต่ละหน่วยงานด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายและไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling without Replacement หรือ SRS) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม (Random Number Table)

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการและรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช

3) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากการสังเกต หรือการพิจารณาเอกสารรายงาน และการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของโครงการ เช่น สภาพความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสมาชิกโครงการ การทำกิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริม การมีส่วนร่วม และการพึ่งพาตนเองได้ของสมาชิก รวมทั้งปัญหา และอุปสรรคด้านต่างๆ

3.2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

(1) การวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ได้แก่ ผลรวม ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยแจกแจงความถี่ จัดกลุ่มประเภทของข้อมูล แล้วนำมาเสนอในรูปตารางและแผนภูมิ เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่เป็นตัวเลขหรืออธิบายให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผล เช่น เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับแผนหรือเป้าหมาย

(2) การวัดระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ โดยนำเครื่องมือการวัดเชิงคุณภาพของ Rensis Likert ที่เรียกว่า ลิเคิทสเกล (Likert Scale) มาใช้ ซึ่งการประเมินผลครั้งนี้ได้แปลผลระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจเพื่อตัดสินคุณค่าว่าอยู่ในเกณฑ์มาก ปานกลาง และน้อย

โดยแทนค่าในสูตรจะได้ช่วงคะแนนเฉลี่ย = $(3-1)/3 = 0.66$ และกำหนดระดับความสำเร็จตั้งแต่คะแนน 1 ถึง 3

การกำหนดระดับคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของความคิดเห็น/ความพึงพอใจ

ค่าคะแนน	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
1	1.00 – 1.66	เห็นด้วย/พึงพอใจน้อย
2	1.67 – 2.33	เห็นด้วย/พึงพอใจปานกลาง
3	2.34 – 3.00	เห็นด้วย/พึงพอใจมาก

2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจปรับปรุงแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

บทที่ 3 ผลการประเมิน

ประเด็นการประเมินผลในบทนี้พิจารณา 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพื้นที่ ในแต่ละกิจกรรมของหน่วยงานที่ดำเนินการแก่เกษตรกรโดยตรง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) ปัจจัยนำเข้า 3) ด้านผลได้ และ 4) ผลกระทบที่เกิดขึ้น ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกร และส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการประเมินผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม

3.1 การบริหารจัดการโครงการ (Management)

3.1.1 องค์กรบริหารโครงการในปัจจุบัน

- 1) คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และอธิบดีกรมชลประทาน เป็นกรรมการและเลขานุการ
- 2) คณะอนุกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานอนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
- 3) คณะอนุกรรมการพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
- 4) คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
- 5) ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีกรมชลประทานเป็นหน่วยงานแกนกลางในการดำเนินงาน

3.1.2 องค์กรการบริหารที่จะแต่งตั้งเพิ่มเติม

1) แต่งตั้งคณะทำงานศูนย์บริการร่วมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อปฏิบัติงานในศูนย์บริการร่วมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บริเวณพื้นที่ห้วงงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยมีผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นประธานคณะทำงาน และเจ้าหน้าที่จากศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ซึ่งขณะนี้ได้เตรียมสถานที่ไว้แล้ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมภายในศูนย์บริการร่วมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน พร้อมทั้งการสร้างกลไกขับเคลื่อนการกำกับดูแล เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างบูรณาการที่ทุกหน่วยงาน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ทั้งนี้ คณะทำงานศูนย์บริการร่วมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะแต่งตั้งโดย

คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธาน

2) แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ในพื้นที่ โดยมี เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหัวหน้าคณะทำงาน หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำเกษตรกร ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด เป็นคณะทำงาน และหัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือ เกษตรและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคณะทำงาน และเลขานุการ ทั้งนี้ คณะทำงานพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะแต่งตั้งโดยคณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธาน

3.1.3 การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ

ในปี 2563 ได้มีการจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 1 ครั้ง คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 2 ครั้ง คณะอนุกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 3 ครั้ง และจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 ครั้ง โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 ปัจจัยนำเข้าโครงการ

3.2.1 แผนการดำเนินงาน และการเบิกจ่ายงบประมาณ

พิจารณาจำนวนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม และจำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

1) จำนวนยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการ

1.1) การดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปี 2560-2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย 6 ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สงวน คุ้มครอง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ควบคุม ป้องกันมลพิษและเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : บริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาอาชีพให้เกิดความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

1.2) จำนวนแผนงาน/โครงการภายใต้แผนแม่บทภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ยุทธศาสตร์ที่ 3,4,5,6) จำนวนแผนงาน/โครงการ ในปี 2563 จำนวนทั้งสิ้น 98 โครงการ จำนวนงบประมาณรวมทั้งสิ้น 87,452,630.34 บาท

2) การเบิกจ่ายงบประมาณ

ในด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ ทุกหน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 80,841,298.10 บาท คิดเป็นร้อยละ 92.44 ทั้งนี้ ในการเบิกจ่ายงบประมาณทุกหน่วยงานได้จัดส่งผล

การเบิกจ่ายให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช รวบรวมในภาพรวมของโครงการ ซึ่งสรุปงบประมาณ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปงบประมาณการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่	หน่วยงาน	โครงการ	รวม			หมายเหตุ
			งบประมาณ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละ	
1	สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช	6	10,234,499.49	10,234,499.00	100.00	งบปกติ
2	สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา	1	193,475.00	193,475.00	100.00	งบปกติ
3	สำนักงานจัดรูปที่ดินและ จัดระบบน้ำ เพื่อเกษตรกรรมที่ 31	1	13,510,000.00	13,510,000.00	100.00	งบปกติ
4	สถาบันวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	2	1,056,350.00	1,056,350.00	100.00	งบปกติ
5	สำนักงานสิ่งแวดล้อมที่ 14 สุราษฎร์ธานี	2	110,000.00	110,000.00	100.00	งบปกติ
6	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	5	21,373,633.85	21,684,448.50	101.45	งบปกติ
7	สำนักงานประมงจังหวัด นครศรีธรรมราช	1	194,500.00	194,500.00	100.00	งบปกติ
8	การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช	1	126,000.00	126,000.00	100.00	งบปกติ
9	องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราช	4	5,646,600.00	5,646,600.00	100.00	งบ ท้องถิ่น
10	สำนักวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการออกแบบ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	5	3,520,000.00	3,520,000.00	100.00	งบปกติ
11	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด นครศรีธรรมราช	1	556,651.00	556,651.00	100.00	งบปกติ
12	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพัทลุง	5	835,000.00	835,000.00	100.00	งบปกติ
13	สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง	7	99,000.00	99,000.00	100.00	งบปกติ
14	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง	1	40,000.00	40,000.00	100.00	งบปกติ
15	การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดพัทลุง	1	126,000.00	126,000.00	100.00	งบปกติ
16	สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง	2	27,600.00	27,600.00	100.00	งบปกติ
17	ศูนย์อำนวยการและประสานการ พัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ	9	5,900,000.00	3,636,753.00	61.64	งบปกติ กันเหลือปี

ตารางที่ 1 สรุปงบประมาณการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	รวม				หมายเหตุ
		โครงการ	งบประมาณ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละ	
18	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร นครศรีธรรมราช	2	210,000.00	209,990.00	100.00	งบปกติ
19	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	6	1,633,600.00	1,633,500.00	99.99	งบปกติ
20	ศูนย์พัฒนาประมงพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ	1	2,445,240.00	2,444,802.81	99.98	งบปกติ
21	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด นครศรีธรรมราช	11	1,817,400.00	1,787,970.00	98.38	งบปกติ
22	ศูนย์วิจัยข้าว นครศรีธรรมราช	1	934,400.00	934,400.00	100.00	งบปกติ
23	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา	1	36,100.00	-	0.00	งบปกติ
24	สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา	1	99,000.00	99,000.00	100.00	งบปกติ
25	ศูนย์ส่งเสริมฯ เทคโนโลยี ด้านอารักขาพืช	1	45,000.00	45,000.00	100.00	งบปกติ
26	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา	3	140,000.00	140,000.00	100.00	งบปกติ
27	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี	1	7,800,000.00	3,207,178.00	41.12	งบปกติ
28	สำนักงานเกษตรจังหวัด นครศรีธรรมราช	1	104,400.00	104,400.00	100.00	งบปกติ
29	สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช	2	4,963,200.00	4,963,200.00	100.00	งบปกติ
30	ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 10	2	100,000.00	100,000.00	100.00	งบปกติ
31	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 22 นครศรีธรรมราช	1	52,000.00	52,000.00	100.00	งบปกติ
32	สำนักงานพลังงานจังหวัด นครศรีธรรมราช	2	2,231,741.00	2,231,740.79	100.00	งบจังหวัด/ งบปกติ
33	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ จังหวัดพัทลุง	1	17,000.00	17,000.00	100.00	งบปกติ
34	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8	1	75,200.00	75,200.00	100.00	งบปกติ
35	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สงขลา	1	13,240.00	13,240.00	100.00	งบปกติ

ตารางที่ 1 สรุปงบประมาณการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	รวม				หมายเหตุ
		โครงการ	งบประมาณ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละ	
36	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ นครศรีธรรมราช	1	52,400.00	52,400.00	100.00	งบปกติ
37	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ นครศรีธรรมราช	1	686,400.00	686,400.00	100.00	งบปกติ
38	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด นครศรีธรรมราช	2	81,000.00	81,000.00	100.00	งบปกติ
39	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 สุราษฎร์ธานี	1	366,000.00	366,000.00	100.00	งบปกติ
รวม		98	87,452,630.34	80,841,298.10	92.44	

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

3.2.2 การประสานงานในการดำเนินโครงการฯ และการบูรณาการโครงการฯ ระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานต่างๆ ที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ ได้มีการวางแผนดำเนินงานของหน่วยงาน โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปในลักษณะการร่วมกันให้ความช่วยเหลือแบ่งปันข้อมูล อย่างไรก็ตาม ยังคงมีลักษณะที่ต่างหน่วยงานต่างปฏิบัติตามภารกิจ แผนงานของแต่ละหน่วย การบูรณาการค่อนข้างน้อย สาเหตุที่สำคัญจากการสอบถามเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ประการที่ 1 แต่ละหน่วยงานมีแผนการปฏิบัติราชการที่แน่ชัดและกิจกรรมที่แต่ละหน่วยงานปฏิบัติจะสอดคล้องกับภารกิจหลัก เพราะฉะนั้น การบูรณาการยังคงมีน้อย ทั้งลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ เชิงบุคคล และการบูรณาการงาน ประการที่ 2 แต่ละหน่วยงานต้องรีบปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ประการที่ 3 มีสภาพปัญหาที่หลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น บางหน่วยงานอาจจำเป็นต้องลงในพื้นที่ที่มีปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ได้มีข้อเสนอแนะว่า ในแต่ละปีงบประมาณ ก่อนเริ่มปีงบประมาณใหม่ ควรจัดให้หน่วยงานต่างๆ ได้ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงานอย่างบูรณาการ ทั้งกิจกรรม พื้นที่ และตัวเกษตรกร โดยนำโครงการ/ กิจกรรมของแต่ละหน่วยงานมาพิจารณาร่วมกันเพื่อคัดเลือกพื้นที่ เกษตรกร และกิจกรรมที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้อย่างจริงจัง ตามสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ ในการประชาสัมพันธ์แต่ละหน่วยงานใช้หน่วยงานระดับอำเภอ และพื้นที่ รวมทั้ง เกษตรกรอาสาและผู้นำชุมชนในการประสานกับเกษตรกรในการสมัครเข้าร่วมโครงการ

โดยสรุปประเด็นในด้านปัจจัยนำเข้า มีการแต่งตั้งองค์การบริหารในรูปคณะกรรมการและอนุกรรมการเพื่อกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน รวมทั้ง กำหนดแผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง การดำเนินงานตามแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้แก่ราษฎร ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปี 2560-2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมาย เพื่อ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริมีความสมดุลและเอื้อต่อการใช้ประโยชน์ของประชาชน 2) ความผาสุกของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

อันเนื่องมาจากพระราชดำริเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 86 ในปี 2564 3) รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20 ในปี 2564 หรือเมื่อสิ้นสุดแผน 4) ประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอาชีพที่มั่นคงและรายได้ที่แน่นอน ตลอดจนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สมดุล

ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ ได้มีการวางแผนดำเนินงานของหน่วยงาน โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปในลักษณะการร่วมกันให้ความช่วยเหลือแบ่งปันข้อมูล อย่างไรก็ตามยังคงมีลักษณะที่ต่างหน่วยงานต่างปฏิบัติ ยังคงค่อนข้างไม่อยู่ในลักษณะของการบูรณาการ โดยการเบิกจ่ายงบประมาณ ทุกหน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 80,841,298.10 บาท คิดเป็นร้อยละ 92.44 ทั้งนี้ ในการเบิกจ่ายงบประมาณทุกหน่วยงานได้จัดส่งผลการเบิกจ่ายให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราชรวบรวมในภาพรวมของโครงการ ในด้านงบประมาณในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ตามแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภายใต้ภาคเกษตรฯ ยังคงมีน้อย ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากการให้เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ได้รับทราบความเป็นมาของโครงการฯ ที่สำคัญคือ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายโครงการฯ ตามแผนแม่บทฯ เพื่อเกษตรกรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญ และมีความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.2.3 ด้านสภาพแวดล้อม / บริบท

1) สภาพครัวเรือนเกษตรกรและพื้นที่ถือครองการเกษตร

1.1) เพศ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.87 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 33.13

1.2) อายุ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.42 รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.06 ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.42 ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.89 และช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.21

1.3) ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.65 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24.10 จบการศึกษาระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 5.42 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 4.22 จบการศึกษาระดับ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 2.41 และไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 1.20 (ตารางที่ 2)

1.4) จำนวนสมาชิก และแรงงานในครัวเรือน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน เฉลี่ย 3.73 คนต่อครัวเรือน โดยมีสมาชิกใช้แรงงานในการเกษตร เฉลี่ย 1.34 คนต่อครัวเรือน ใช้แรงงานนอกการเกษตร เฉลี่ย 0.74 คนต่อครัวเรือน และสมาชิกที่ไม่ได้ใช้แรงงานในการเกษตร (คนชรา เด็ก) เฉลี่ย 1.65 คนต่อครัวเรือน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

หน่วย : ราย

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	166	100.00
- ชาย	55	33.13
- หญิง	111	66.87
2. อายุของหัวหน้าครัวเรือน	166	100.00
ช่วงอายุ		
- 21 – 30 ปี	2	1.21
- 31 – 40 ปี	13	7.89
- 41 – 50 ปี	37	22.42
- 51 – 60 ปี	43	26.06
- 61 ปีขึ้นไป	70	42.42
3. การศึกษา	166	100.00
- ไม่ได้เรียน	2	1.20
- ประถมศึกษา	104	62.65
- มัธยมศึกษา	40	24.10
- ปวช	9	5.42
- ปวส	4	2.41
- ปริญญาตรี	7	4.22

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 3 จำนวนสมาชิกและแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร

หน่วย : คน/ครัวเรือน

สมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน	3.73	100.00
- แรงงานในการเกษตร	1.34	35.86
- แรงงานนอกเกษตร	0.74	19.87
- ไม่ได้ใช้แรงงานในการเกษตร (คนชรา/เด็ก)	1.65	44.27

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2.1) การใช้ที่ดินทำประโยชน์ในพื้นที่ทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร เฉลี่ย 31.20 ไร่ต่อครัวเรือน มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำนามากที่สุด เฉลี่ย 8.85 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.37 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น เฉลี่ย 7.53 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.13 ที่ทำสวนผสมผสาน เฉลี่ย 3.44 คิดเป็นร้อยละ 11.02 สวนผลไม้ เฉลี่ย 3.25 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.42 พื้นที่/ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 2.96 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.49 ที่ทำสวนผัก เฉลี่ย 2.71 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.68 ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เฉลี่ย 1.88 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.03 และพื้นที่ปลูกไม้ดอก เฉลี่ย 0.58 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.86 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การใช้ที่ดินทำประโยชน์ทางการเกษตร

รายการ	การใช้ประโยชน์ที่ดิน	
	เฉลี่ย	ร้อยละ
นาข้าว	8.85	28.37
ไม้ดอก	0.58	1.86
สวนผลไม้	3.25	10.42
ไม้ยืนต้น	7.53	24.13
สวนผัก	2.71	8.68
พื้นที่/ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	2.96	9.49
ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1.88	6.03
สวนผสม	3.44	11.02
รวมพื้นที่การเกษตร	31.20	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3) รายได้และรายจ่ายเงินสดทางการเกษตร

จากการสำรวจครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ มีรายได้และรายจ่ายเงินสดทางการเกษตรของครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วย รายได้เงินสดทางการเกษตร เฉลี่ย 227,525.47 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร เฉลี่ย 29,720.92 บาทต่อครัวเรือน และมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร เฉลี่ย 197,804.55 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วยรายได้สุทธิอื่นๆ มากที่สุด เฉลี่ย 153,455.18 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 77.58 รองลงมาเป็นรายได้สุทธิทางพืช เฉลี่ย 44,067.44 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.28 และรายได้สุทธิทางสัตว์ เฉลี่ย 281.93 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.14 (ตารางที่ 5) โดยมีองค์ประกอบของรายได้และรายจ่ายเงินสดทางการเกษตร มีดังนี้

3.1) รายได้และรายจ่ายทางพืช

รายได้เงินสดทางการเกษตรด้านพืช มีมูลค่าเฉลี่ย 64,851.73 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้จาก ไม้ยืนต้น (ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา สวนผสม) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.09 รองลงมา รายได้จากนาข้าว คิดเป็นร้อยละ 25.77 รายได้จากพืชผัก คิดเป็นร้อยละ 4.67 รายได้จากไม้ผล คิดเป็น

ร้อยละ 2.40 และรายได้จากการขายหญ้าเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ส่วนรายจ่ายทางพืช มีมูลค่าเฉลี่ย 20,784.29 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายจากไม้ยืนต้น (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา สวนผสม) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.60 รองลงมาเป็นรายจ่ายจากนาข้าว คิดเป็นร้อยละ 32.54 รายจ่ายจากพืชผัก คิดเป็นร้อยละ 4.35 รายจ่ายจากไม้ผล คิดเป็นร้อยละ 3.45 และรายจ่ายจากการลงทุนในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 0.08 (ตารางที่ 6)

3.2) รายได้และรายจ่ายทางสัตว์

รายได้ทางสัตว์ มีมูลค่าเฉลี่ย 361.45 บาทต่อครัวเรือน จากการสำรวจแหล่งรายได้ทางสัตว์ พบว่า ร้อยละ 100 เป็นรายได้จากการขายสัตว์ปีก ส่วนรายจ่ายทางสัตว์ มีมูลค่าเฉลี่ย 79.52 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายจากการเลี้ยงสัตว์ปีก คิดเป็นร้อยละ 100 (ตารางที่ 7)

3.3) ภาวะหนี้สินของครัวเรือน

ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.10 มีหนี้สินค้างชำระในช่วงปลายปีเพาะปลูก โดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 273,910.89 บาท และร้อยละ 25.90 เป็นครัวเรือนที่ไม่มีหนี้สิน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 5 รายได้และรายจ่ายเงินสดทางการเกษตรของครัวเรือน

รายการ	หน่วย : บาท/ครัวเรือน	
	เป็นเงิน (บาท/คร.)	ร้อยละ
1) รายได้เงินสดทางการเกษตร	227,525.47	100.00
ทางพืช	64,851.73	28.50
ทางสัตว์	361.45	0.16
รายได้ อื่นๆ	162,312.29	71.34
2) รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร	29,720.92	100.00
ทางพืช	20,784.29	69.93
ทางสัตว์	79.52	0.27
รายจ่าย อื่นๆ	8,857.11	29.80
3) รายได้สุทธิทางการเกษตร	197,804.55	100.00
ทางพืช	44,067.44	22.28
ทางสัตว์	281.93	0.14
รายได้สุทธิ อื่นๆ	153,455.18	77.58

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : รายได้เงินสดสุทธิเกษตร = รายได้เงินสดเกษตร - รายจ่ายเงินสดเกษตร

ตารางที่ 6 รายได้และรายจ่าย ทางพืชของครัวเรือน

หน่วย : บาท/ครัวเรือน

รายการ	รายได้		รายจ่าย	
	เป็นเงิน (บาท/คร.)	ร้อยละ	เป็นเงิน (บาท/คร.)	ร้อยละ
1. นาข้าว	16,709.46	25.77	6,763.06	32.54
2. พืชผัก	3,027.11	4.67	903.61	4.35
3. ไม้ผล	1554.04	2.40	715.97	3.45
- เงาะ	60.24	0.09	32.48	0.16
- กล้วย	42.17	0.07	12.05	0.06
- ทูเรียน	0.00	0.00	120.48	0.58
- มังคุด	1,451.63	2.24	550.96	2.65
4. ไม้ยืนต้น	43,506.90	67.09	12,385.99	59.60
- ยางพารา	9,336.69	14.40	1,317.41	6.34
- ปาล์มน้ำมัน	26,421.05	40.74	9,131.99	43.94
- สวนผสม	7,749.16	11.95	1,936.59	9.32
5. หยู้าเลี้ยงสัตว์	54.22	0.08	15.66	0.08
รวมทั้งสิ้น	64,851.73	100.00	20,784.29	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 7 รายได้และรายจ่าย ทางสัตว์ปีก

หน่วย : บาท/ครัวเรือน

รายการ	เป็นเงิน (บาท/คร.)	ร้อยละ
รายได้	361.45	100.00
รายจ่าย	79.52	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 8 ภาวะหนี้สินของครัวเรือน

หน่วย : จำนวนครัวเรือน

รายการ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
มีหนี้สิน	123	74.10
ไม่มีหนี้สิน	43	25.90
รวมทั้งสิ้น	166	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.4 การรับทราบข้อมูลข่าวสารและการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร

1) การรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการฯ ของเกษตรกร จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในเรื่องการรับทราบและเข้าใจในตัวโครงการในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ

55.75 รับทราบจาก ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ผู้นำกลุ่มเกษตรกร) รองลงมาเป็นการรับทราบจาก แหล่งอื่นๆ เช่น คูโทรศัพท์/ฟังวิทยุ จากการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน ญาติ คิดเป็นร้อยละ 24.14 และ รับทราบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เกษตร คิดเป็นร้อยละ 20.11

2) การสมัครเข้าร่วมโครงการฯ จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.54 สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ผ่านผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ผู้นำกลุ่มเกษตรกร) รองลงมา สมัครผ่านเจ้าหน้าที่เกษตร ร้อยละ 34.98 สมัครผ่านชุมชน ร้อยละ 8.74 สมัครผ่านตัวแทนเพื่อน บ้าน ร้อยละ 7.65 และ สมัครผ่านนักเรียน ยุวชนเกษตร ครู/อาจารย์ ร้อยละ 1.09

3) การรับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.52 รับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของ โครงการฯ เป็นอย่างดี และสามารถอธิบายแก่ผู้ที่เข้าไปติดตามประเมินผลได้ ในขณะที่มีเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ ร้อยละ 8.48 รับทราบโครงการฯ แต่ไม่เข้าใจหรือไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการฯ (ตารางที่ 9)

4) เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการฯ/ร่วมกิจกรรม จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ถึงสาเหตุที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรร้อยละ 24.18 เพื่อนบ้าน/ญาติมิตรชักชวนให้มาเข้า ร่วมโครงการ รองลงมาเจ้าหน้าที่แนะนำ/ชักชวน คิดเป็นร้อยละ 20.89 เกษตรกรต้องการความรู้ด้าน การเกษตรเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 19.95 มีความคาดหวังรายได้ที่เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 11.03 ต้องการลดรายจ่าย/ ลดต้นทุนทางการเกษตรลง ร้อยละ 10.33 สามารถแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ 8.69 ได้รับความรู้ตรงกับ ตามความต้องการของตนเอง ร้อยละ 4.23 และอื่นๆ (ต้องการความรู้ด้านโครงการเศรษฐกิจพอเพียง) ร้อยละ 0.70 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 9 ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
แหล่งที่มาของข้อมูลการสมัครเข้าร่วมโครงการฯ	100.00
1. เจ้าหน้าที่เกษตร	20.11
2. ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ผู้นำกลุ่มเกษตรกร)	55.75
3. อื่นๆ (คูโทรศัพท์/ฟังวิทยุ เพื่อนบ้าน ญาติ)	24.14
ช่องทางการสมัครเข้าร่วมโครงการฯ	100.00
1. เจ้าหน้าที่เกษตร	34.98
2. ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ผู้นำกลุ่มเกษตรกร)	47.54
3. นักเรียน ยุวชนเกษตร ครู/อาจารย์	1.09
4. ตัวแทนชุมชน	8.74
5. อื่นๆ (เพื่อนบ้าน)	7.65
การรับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์โครงการฯ	100.00
1.รับทราบโครงการฯ และเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ	91.52
2.รับทราบโครงการฯ แต่ไม่เข้าใจหรือไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการฯ	8.48

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 10 เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการฯ

รายการ	ร้อยละ
1. เจ้าหน้าที่แนะนำ/ชักชวน	20.89
2. เพื่อนบ้าน/ญาติมิตร/ชักชวน	24.18
3. ต้องการความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น	19.95
4. คาดหวังรายได้ที่เพิ่มขึ้น	11.03
5. ต้องการลดรายจ่าย/ลดต้นทุน	10.33
6. สามารถแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ ฯ	8.69
7. ตรงกับความต้องการของตัวเอง	4.23
8. อื่นๆ	0.70

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ร้อยละของเหตุผลที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมแล้วมากกว่า 100 เนื่องจาก เกษตรกร 1 ราย สามารถเลือกเหตุผลได้มากกว่า 1 เหตุผล

3.3 ด้านผลได้ ประเด็นการพิจารณาด้านผลได้ พิจารณาถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.3.1 การได้รับการฝึกอบรม และการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคนที่เป็นตัวอย่างได้เข้าร่วมการฝึกอบรม จากหน่วยงานที่ตนเข้าร่วมดำเนินการ โดยได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และเทคนิคต่างๆ ตามหลักวิธีการ ซึ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วยกิจกรรม การฝึกอบรม ฝึกภาคปฏิบัติ และมีการศึกษาดูงานจากแต่ละหน่วยงาน จากการศึกษาการนำความรู้ไปปฏิบัติหลังการเข้ารับการฝึกอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้ผลสรุปดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดอบรมหลักสูตรการปลูกข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์ การบริโภคและการขยายพันธุ์ หลักสูตรการปลูกพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง หลักสูตรการผลิตไม้ผลคุณภาพ และหลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น (กระจูด) ซึ่งทั้ง 4 หลักสูตรพบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2) การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช ฝึกอบรมเรื่องช่างกรีดยาง เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมและนำไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 100.00

3) ศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช ฝึกอบรมกิจกรรมการส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดสารพิษ และกิจกรรมส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมและนำไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4) ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดำเนินการในกิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้าและเห็ดหูหนู พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 100.00

5) สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช อบรมกิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยพืชสด พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เนื่องจากยังไม่ได้ลงมือทำ และกิจกรรมสาธิตการทำ

ป่วยหนักสูตรพระราชทาน พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.00

6) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดอบรมกิจกรรมการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย และกิจกรรมอบรม GAP พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.00

7) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช อบรมเรื่องการแปรรูปสมุนไพร พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 อบรมการขยายพันธุ์พริกไทยเพื่อสร้างรายได้และการแปรรูปพริกไทย พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เนื่องจากขาดปัจจัยการผลิต/อุปกรณ์การผลิต การอบรมการผลิตและการใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ท้องถิ่น พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 25.00 เนื่องจากขาดปัจจัยการผลิต/อุปกรณ์การผลิต

8) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8 จัดกิจกรรมอบรมเป็นอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.00

9) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช มีการสอนแนะนำการวิเคราะห์บัญชีต้นทุนอาชีพ พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 90.91 และ เกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 9.09 เนื่องจากไม่เข้าใจในสิ่งที่อบรมมา และบางรายมีปัญหาทางด้านสายตา จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ และอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 75.29 และเกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 24.71 เนื่องจากไม่เข้าใจในสิ่งที่ได้อบรม จำวิธีการทำ/คำแนะนำไม่ได้ และไม่มีเวลาในการจัดทำบัญชีต้นทุน

10) สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พบว่า เกษตรกรที่ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.00

11) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดอบรมเกษตรกรผู้นำเศรษฐกิจพอเพียงด้านปศุสัตว์ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์ กิจกรรมส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ กิจกรรมการเลี้ยงแพะ กิจกรรมการเลี้ยงโคเนื้อ กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ปีก กิจกรรมการเลี้ยงสุกร ซึ่งทั้ง 6 กิจกรรม พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 100.00

12) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสหกรณ์กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการลุ่มน้ำปากพนังของกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลท่าเรือ และกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรโรงสีข้าวชุมชนตำบลป่าระกำ พบว่า เกษตรกรที่ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ตารางที่ 11)

จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในเรื่องของการได้ใช้ประโยชน์และตรงกับความต้องการ/สภาพปัญหาหลังจากผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐมาแล้ว พบว่า เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 77.11 และร้อยละ 22.89 ให้ความเห็นว่าไม่ได้ประโยชน์จากการอบรม เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาในการบันทึกข้อมูล จำคำแนะนำในการบันทึกบัญชีไม่ได้ บางส่วนก็มีปัญหาทางด้านสายตา และความไม่เข้าใจการทำบัญชีครัวเรือน ในส่วนของการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ/สภาพปัญหาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 74.70 เห็นว่า ตรงกับความต้องการและ

ปัญหาของตน และร้อยละ 13.85 ให้ความเห็นว่าการฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการ แต่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้หลังการฝึกอบรม มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 11.45 เห็นว่า ไม่ตรงกับความต้องการ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 11 การได้รับการฝึกอบรมและการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	นำไปใช้	ไม่ได้ใช้
1. สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช		
- การปลูกข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์ การบริโภคและการขยายพันธุ์	100.00	-
- การปลูกพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง	100.00	-
- การผลิตไม้ผลคุณภาพ	100.00	-
- การอนุรักษ์ และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น (กระจูด) โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม	100.00	-
2. การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนครศรีธรรมราช		
- การฝึกอบรมช่างกรีดยาง	100.00	-
3. ศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช		
- กิจกรรมการส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดสารพิษ	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว	100.00	-
4. ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		
- กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า และเห็ดหูหนู	100.00	-
5. สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช		
- กิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยพืชสด	50.00	50.00
- กิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	100.00	-
6. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช		
- กิจกรรมการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย	100.00	-
- กิจกรรมอบรม GAP	100.00	-
7. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช		
- การแปรรูปสมุนไพร	100.00	-
- การขยายพันธุ์พริกไทยเพื่อสร้างรายได้ และการแปรรูปพริกไทย	50.00	50.00
- การผลิตและการใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ท้องถิ่น	75.00	25.00
8. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8		
- กิจกรรมอบรมเป็นอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี	100.00	-
9. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช		
- สอนแนะนำการวิเคราะห์บัญชีต้นทุนอาชีพ	90.91	9.09
- อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	75.29	24.71
10. สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช		
- กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	100.00	-

ตารางที่ 11 การได้รับการฝึกอบรมและการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ (ต่อ)

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	นำไปใช้	ไม่ได้ใช้
11. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครศรีธรรมราช		
- เกษตรกรผู้นำเศรษฐกิจพอเพียงด้านปศุสัตว์	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะ	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสุกร	100.00	-
12. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช		
- กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านการสหกรณ์กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการ ลุ่มน้ำปากพนังของกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลท่าเรือ	100.00	-
- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรโรงสีข้าว ชุมชนตำบลป่าระกำ	100.00	-

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 12 การใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรมและการฝึกอบรมตรงกับความต้องการและสภาพปัญหา
ของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
ได้ใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม	100.00
- ได้ประโยชน์	77.11
- ไม่ได้ประโยชน์	22.89
การฝึกอบรมตรงกับความต้องการ/สภาพปัญหาของเกษตรกร	100.00
- ตรงกับความต้องการและปัญหา	74.70
- ไม่ตรงกับความต้องการ	11.45
- ไม่ตรง แต่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้หลังการฝึกอบรม	13.85

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

จากการศึกษาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ นอกจากการฝึกอบรมที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการแล้ว ยังมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรควบคู่กันไป ปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรได้รับจากหน่วยงานต่างๆ แตกต่างกันไป อาจได้รับการจัดสรรเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและการจัดสรรของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ เมื่อแจกจ่ายแก่เกษตรกรแล้ว เกษตรกรรายใดได้รับปัจจัยการผลิตจำนวนเท่าใดนั้น อาจไม่เท่ากันในแต่ละรายขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งถ้าการจัดสรรปัจจัยให้ในลักษณะกลุ่ม การจัดสรรปัจจัยจะเป็นไปตามสภาพพื้นที่ และสภาพปัญหา อย่างไรก็ตามหน่วยงานส่วนใหญ่จะให้มีการฝึกอบรมหรือการประชุมชี้แจงก่อนการแจกจ่ายปัจจัยการผลิตทุกครั้ง ทั้งนี้ ปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานต่างๆ จัดสรรให้เกษตรกรเฉลี่ยต่อรายแยกตามหน่วยงาน ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุข้าวพื้นเมืองเพื่อจำหน่ายแก่เกษตรกร จำนวน 10 ห่อ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พริกชี้หนู เมล็ดพันธุ์มะเขือเปราะ เมล็ดพันธุ์ผักบุ้ง และเมล็ดพันธุ์แตงกวา จำนวนอย่างละ 40 ซอง สนับสนุนปุ๋ยเคมี สูตร 16-16-16 จำนวน 2,200 กิโลกรัม และปุ๋ยอินทรีย์ชนิดเมล็ด จำนวน 400 กิโลกรัม และสนับสนุนริบบิ้นซาตินสำหรับปัก 36 ม้วน เข็มปักริบบิ้น 10 ห่อ

2) การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่มีกิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

3) ศูนย์วิจัยข้าว นครศรีธรรมราช สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ดังนี้

- กิจกรรมส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดภัย สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จำนวน 15 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 100 กิโลกรัมต่อไร่

- กิจกรรมส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จำนวน 15 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0 จำนวน 30 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 จำนวน 10 กิโลกรัมต่อไร่

- กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว แบ่งเป็นกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรม คือ การผลิตข้าวไร่ โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวเม็ตฝ้าย 62 จำนวน 4 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0 จำนวน 25 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 จำนวน 5 กิโลกรัมต่อไร่ และการผลิตข้าวพื้นเมือง โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวเล็บนกปัตตานี จำนวน 10 กิโลกรัมต่อไร่

- กิจกรรมแปลงต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยการลดการใช้สารเคมีภายใต้โรงเรียนข้าวและชาวนาลุ่มน้ำปากพนัง สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 10 กิโลกรัมต่อไร่ และสนับสนุนปุ๋ยเคมีสูตร 10-20-0 จำนวน 25 กิโลกรัมต่อไร่ สูตร 0-0-60 จำนวน 5 กิโลกรัมต่อไร่ สูตร 46-0-0 จำนวน 10 กิโลกรัมต่อไร่

4) ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไม่มีกิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

5) สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน 5 กิโลกรัมต่อราย และวัสดุการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน เช่น ทะลายปาล์ม มูลสัตว์ กากถั่วเหลือง จำนวน 1 ตันต่อราย

6) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ดังนี้

- กิจกรรมการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย สนับสนุนลังผึ้ง จำนวน 1 ลังต่อราย
- กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแบบผสมผสาน สนับสนุนพันธุ์มะพร้าว น้ำหอม จำนวน 10 ต้นต่อราย พ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ไก่ จำนวน 10 ตัวต่อราย และปลานิล จำนวน 300 ตัวต่อราย
- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาอุกให้แก่เกษตรกรรอบป่าพุดควนเค็ง สนับสนุนพันธุ์ปลาอุก จำนวน 450 ตัวต่อราย และอาหารปลาอุก เฉลี่ยรายละ 7.32 กิโลกรัมต่อราย

7) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ดังนี้

- จัดตั้งศูนย์ด้านการแปรรูปพริกไทย สนับสนุนเสาปูน ขนาด 3 เมตร หน้า 4 สำหรับทำค้ำพริกไทย จำนวน 27 ต้น
- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ สนับสนุนถังพลาสติกสำหรับหมักอาหารสัตว์ ขนาด 200 ลิตร พร้อมสายรัด จำนวน 12 ถัง
- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ด สนับสนุนเหล็กท่อเหลี่ยม $3/4 \times 3/4$ นิ้ว กัลวาไนซ์ จำนวน 30 เส้น และเหล็กท่อเหลี่ยม $1/4 \times 3/4$ นิ้ว กัลวาไนซ์ จำนวน 68 เส้น
- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการปลูกพืชผสมผสาน สนับสนุนซาแลนด์พรางแสง 60% สีเขียวหน้ากว้าง 2 เมตร 100 หลา จำนวน 6 ม้วน และซาแลนด์พรางแสง 60% สีเขียวหน้ากว้าง 2 เมตร จำนวน 40 ม้วน ท่อ PVC ขนาด 2, 2.5, 0.5 นิ้ว จำนวน 50, 30, 50 เส้น ตามลำดับ ข้อต่อสามทาง 2 นิ้ว ลด 1.5 นิ้ว จำนวน 10 ตัว ข้อต่อสามทาง 1.5 นิ้ว ลด 0.5 นิ้ว จำนวน 50 ตัว วาล์ว ปิด-เปิด ขนาด 2 นิ้ว และขนาด 0.5 นิ้ว จำนวน 4, 10 ตัว ตามลำดับ หัวสปริงเกอร์ จำนวน 100 ตัว และ ข้อต่อตรงเกลียวนอก จำนวน 100 ตัว
- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงปลา สนับสนุนท่อซีเมนต์ ขนาด 150 x 50 จำนวน 8 ใบ และ ขนาด 100 x 50 จำนวน 1 ใบ

8) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8 ไม่ได้สนับสนุนปัจจัย เป็นการฝึกอบรมอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี

9) สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช สนับสนุนสมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน จำนวน 1 เล่มต่อราย

10) สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สนับสนุนพันธุ์ปลานิลขนาด 2-3 เซนติเมตร และขนาด 3-5 เซนติเมตร จำนวน 1000 ตัวต่อราย และสนับสนุนอาหารปลาอุก สูตรเร่งโต โปรตีน 25%, 32% และ 35% จำนวน 240, 80, 180, กิโลกรัมต่อราย ตามลำดับ

11) สำนักงานปศุสัตว์นครศรีธรรมราช สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ดังนี้

- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะ สนับสนุนเวชภัณฑ์ จำนวน 20 ชุดต่อกลุ่ม
- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ สนับสนุนเวชภัณฑ์ จำนวน 10 ชุดต่อกลุ่ม
- กิจกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก สนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่ จำนวน 100 ตัวต่อกลุ่ม เวชภัณฑ์ จำนวน 10 ชุดต่อกลุ่ม และอาหาร จำนวน 10 กระสอบต่อกลุ่ม
- กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสุกร สนับสนุนเวชภัณฑ์ จำนวน 5 ชุดต่อกลุ่ม

12) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ได้สนับสนุนปัจจัย เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การได้รับปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ

หน่วยงาน	ปัจจัยที่ได้รับ เฉลี่ยต่อราย	หน่วย
1. สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช		
- บรรจุก้อนสำหรับบรรจุก้าวพื้นเมืองเพื่อจำหน่าย	10	ห่อ
- เมล็ดพันธุ์พริกชี้หนู	40	ซอง
- เมล็ดพันธุ์มะเขือเปราะ	40	ซอง
- เมล็ดพันธุ์ผักบุ้ง	40	ซอง
- เมล็ดพันธุ์แตงกวา	40	ซอง
- ปุ๋ยเคมี สูตร 16-16-16	2,200	กก.
- ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดเมล็ด	400	กก.
- รับบินชาตินสำหรับปัก	36	ม้วน
- เช็มปักรับบิน	10	ห่อ
2. การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนครศรีธรรมราช		
- ไม่ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต		
3. ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดนครศรีธรรมราช		
กิจกรรมการส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดสารพิษ		
- เมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1	15	กก./ไร่
- ปุ๋ยอินทรีย์	100	กก./ไร่
กิจกรรมส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว (200 ไร่)		
- เมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1	15	กก./ไร่
- ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0	30	กก./ไร่
- ปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0	10	กก./ไร่
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว (150 ไร่)		
- เมล็ดพันธุ์ข้าวเม็ดยาย 62	4	กก./ไร่
- ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0	25	กก./ไร่
- ปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0	5	กก./ไร่
- เมล็ดพันธุ์ข้าวเล็บนกปัตตานี	10	กก./ไร่

ตารางที่ 13 การได้รับปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ (ต่อ)

หน่วยงาน	ปัจจัยที่ได้รับ เฉลี่ยต่อราย	หน่วย
กิจกรรมแปลงต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยการลดการใช้ สารเคมีภายใต้โรงเรียนข้าวและ ชาวนาลุ่มน้ำปากพนัง (20 ไร่)		
- เมล็ดพันธุ์ข้าว	10	กก./ไร่
- ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0	25	กก./ไร่
- ปุ๋ยเคมี สูตร 0-0-60	5	กก./ไร่
- ปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0	10	กก./ไร่
4. ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		
- ไม่ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต		
5. สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช		
กิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยพืชสด		
- เมล็ดพันธุ์ปอเทือง	5	กก./ราย
กิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน		
- ทะลายปาล์ม/มูลสัตว์/กากถั่วเหลือง	1	ตัน/ราย
6. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช		
กิจกรรมการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย		
- ลังเลี้ยงผึ้ง	1	ลัง/ราย
กิจกรรมสนับสนุนการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม		
- วัสดุฝึกอบรม/ปฏิบัติ	25	ราย
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแบบผสมผสาน		
- มะพร้าวน้ำหอม	10	ตัน/ราย
- พอพันธุ์ – แม่พันธุ์ไก่	10	ตัว/ราย
- ปลานิล	300	ตัว/ราย
กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาตกในแก่งเกษตรกรรอบป่าพรุควนเคร็ง		
- พันธุ์ปลาดุก	450	ตัว/ราย
- อาหารปลาดุก	7.32	กก./ราย
7. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช		
จัดตั้งศูนย์ด้านการแปรรูปพริกไทย		
- เสาปูน สำหรับทำค้ำพริกไทย ขนาด 3 เมตร หน้า 4	27	ต้น

ตารางที่ 13 การได้รับปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ (ต่อ)

หน่วยงาน	ปัจจัยที่ได้รับ เฉลี่ยต่อราย	หน่วย
จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์		
- ถังพลาสติก สำหรับหมักอาหารสัตว์ ขนาด 200 ลิตร พร้อมสายรัด	12	ถัง
จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ด		
- เหล็กท่อเหลี่ยม 3/4 นิ้ว * 3/4 นิ้ว กัลวาไนซ์	30	เส้น
- เหล็กท่อเหลี่ยม 1/4 นิ้ว * 3/4 นิ้ว กัลวาไนซ์	68	เส้น
จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการปลูกพืชผสมผสาน		
- ชานแลนด์พลาจแสง 60% สีเขียว หน้ากว้าง 2 เมตร ยาว 100 หลา	6	ม้วน
- ชานแลนด์พลาจแสง 60% สีเขียว หน้ากว้าง 2 เมตร	40	เมตร
- ท่อ PVC ขนาด 2 นิ้ว	50	เส้น
- ท่อ PVC ขนาด 2.5 นิ้ว	30	เส้น
- ท่อ PVC ขนาด 0.5 นิ้ว	50	เส้น
- ข้อต่อสามทาง 2 นิ้ว ลด 1.5 นิ้ว	10	ตัว
- ข้อต่อสามทาง 1.5 นิ้ว ลด 0.5 นิ้ว	50	ตัว
- วาล์ว ปิด-เปิด 2 นิ้ว	4	ตัว
- วาล์ว ปิด-เปิด 0.5 นิ้ว	10	ตัว
- หัวสปริงเกอร์ ขนาด 0.5 นิ้ว	100	ตัว
- ข้อต่อตรงเกลียวนอก ขนาด 0.5 นิ้ว	100	ตัว
จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงปลา		
- ท่อซีเมนต์ ขนาด 150 x 50	8	ใบ
- ท่อซีเมนต์ ขนาด 100 x 50	1	ใบ
8. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8		
- ไม่ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต		
9. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช		
- สมุดบัญชี รับ-จ่าย คร้วเรือน	1	เล่ม/ราย

ตารางที่ 13 การได้รับปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ (ต่อ)

หน่วยงาน	ปัจจัยที่ได้รับ เฉลี่ยต่อราย	หน่วย
10. สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช		
กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		
- พันธุ์ปลานิล 3 ขนาด 2 – 3 ซม.	1000	ตัว/ราย
- พันธุ์ปลานิล 3 ขนาด 3 – 5 ซม.	1000	ตัว/ราย
- อาหารปลาสด สูตรเร่งโต 25%	240	กก./ราย
- อาหารปลาสด สูตรเร่งโต 32%	80	กก./ราย
- อาหารปลาสด สูตรเร่งโต 35%	180	กก./ราย
11. สำนักงานปศุสัตว์นครศรีธรรมราช		
กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะ		
- เวชภัณฑ์	20	ขวด/กลุ่ม
กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ		
- เวชภัณฑ์	10	ขวด/กลุ่ม
กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก		
- เวชภัณฑ์	10	ขวด/กลุ่ม
- ไข่ไข่	100	ตัว/กลุ่ม
- อาหาร	10	กระสอบ/กลุ่ม
กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสุกร		
- เวชภัณฑ์	5	ขวด/กลุ่ม
12. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช		
- ไม่ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต		

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ด้านผลกระทบระยะสั้นที่เกิดขึ้น

3.4.1 การเปลี่ยนแปลงหลังเข้าร่วมโครงการฯ

1) การลงบันทึกสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่าย การบันทึกรายรับ รายจ่าย เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยให้รู้รายรับ รู้รายจ่าย รู้ต้นทุน รู้หนี้สิน รู้การออม ทำให้รู้ทิศทางอนาคตของตนเอง จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรมีการลงบันทึกบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในจำนวนนี้ เกษตรกรมีการบันทึกทุกเดือน เฉลี่ยร้อยละ 44.58 และร้อยละ 51.81 บันทึกนานๆ ครั้ง ร้อยละ 3.61 อื่นๆ ทั้งนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ไม่ได้ลงบันทึก คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา คิดเป็นร้อยละ 74.70 ไม่เข้าใจขั้นตอนวิธีการบันทึก คิดเป็นร้อยละ 16.87 ลืมลงบันทึก คิดเป็นร้อยละ 1.20 และอื่นๆ ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 7.23 ตามลำดับ

2) การมีรายได้เสริมจากกิจกรรมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.18 ยังไม่มีหรือไม่ได้จำหน่ายผลผลิตจากกิจกรรมโครงการฯ แต่ใช้เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน ในส่วนที่เกิดรายได้แล้ว คิดเป็นร้อยละ 4.82 โดยมีรายได้เสริมในทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเป็นรายได้นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50

3) ด้านรายได้ของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 13.85 รายได้ยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 65.66 และรายได้ลดลง ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 11.45 และ 9.04 ตามลำดับ

4) ด้านต้นทุนการผลิต พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 69.28 รองลงมา เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง คิดเป็นร้อยละ 17.47 มีเกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5.42 และไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 7.83 ตามลำดับ

5) ด้านการมีเงินออม พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 31.93 โดยส่วนใหญ่เงินออมมาจากรายได้หลัก คิดเป็นร้อยละ 81.48 และจากรายได้เสริม คิดเป็นร้อยละ 18.52 และเกษตรกรอีกร้อยละ 68.07 ไม่มีเงินออม เนื่องจากมีภาระที่ต้องรับผิดชอบสูง นอกจากนี้ยังพบว่า การออมของครัวเรือน เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12.65 ลดลง คิดเป็นร้อยละ 6.02 และไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 81.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

6) ด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.22 รายจ่ายเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 37.35 มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น สาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจปรับตัวสูงขึ้นและผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรค Covid-19 และร้อยละ 8.43 มีรายจ่ายลดลง

7) ด้านหนี้สินของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีหนี้สินไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 48.19 รองลงมามีหนี้สินลดลง คิดเป็นร้อยละ 22.29 และมีหนี้สินเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 3.62 โดยมีเกษตรกรที่ไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 25.90 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ผลจากการนำผลผลิตจากปัจจัยที่ได้รับมาประกอบอาหารในครัวเรือน

รายการ	ร้อยละ
การลงบันทึกสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่าย	
ลงบันทึก	50.00
- ทุกเดือน	44.58
- นานๆครั้ง	51.81
- อื่นๆ	3.61
ไม่ลงบันทึก	50.00
- ไม่มีเวลา	74.70
- ไม่เข้าใจวิธีลง	16.87
- ลืมลง	1.20
- อื่นๆ	7.23

ตารางที่ 14 ผลจากการนำผลผลิตจากปัจจัยที่ได้รับมาประกอบอาหารในครัวเรือน (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
การมีรายได้เสริมจากกิจกรรมโครงการฯ	
มีรายได้	4.82
- ทุกวัน	-
- ทุกสัปดาห์	-
- ทุกเดือน	62.50
- นานๆ ครั้ง	37.50
- อื่นๆ	-
ไม่มีรายได้/ไม่ได้จำหน่าย	95.18
รายได้	
- เพิ่มขึ้น	13.85
- ไม่เปลี่ยนแปลง	65.66
- ลดลง	11.45
- ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น	9.04
ต้นทุน	
- เพิ่มขึ้น	5.42
- ไม่เปลี่ยนแปลง	69.28
- ลดลง	17.47
- ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น	7.83
การมีเงินออม	
- ไม่มี	68.07
- มี	31.93
- จากรายได้หลัก	81.48
- จากรายได้เสริม	18.52
การออมของครัวเรือน	
- เพิ่มขึ้น	12.65
- ไม่เปลี่ยนแปลง	81.33
- ลดลง	6.02
รายจ่ายครัวเรือน	
- เพิ่มขึ้น	37.35
- ไม่เปลี่ยนแปลง	54.22
- ลดลง	8.43

ตารางที่ 14 ผลจากการนำผลผลิตจากปัจจัยที่ได้รับมาประกอบอาหารในครัวเรือน (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
หนี้สินครัวเรือน	
- เพิ่มขึ้น	3.62
- ไม่เปลี่ยนแปลง	48.19
- ลดลง	22.29
- ไม่มีหนี้	25.90

ที่มา : จากการสำรวจ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

จากการสอบถามในเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในด้านต่างๆ พบว่า

- ความกระตือรือร้นในการให้บริการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.93) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 94.58 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 4.22 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.20

- ความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.91) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมากคิดเป็นร้อยละ 92.17 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.63 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.20

- มารยาทการพูดจาของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.99) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 98.80 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 1.20 และไม่มีเกษตรกรที่มีความพึงพอใจน้อย

- การได้รับความรู้/คำแนะนำจากการอบรมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.92) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 93.37 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 4.82 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.82

- คุณภาพของปัจจัยการผลิต ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.81) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.39 มีความพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 27.71 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.90

- การมีรายได้เพิ่ม ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.54) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 54.82 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.14 และมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 9.04

- การได้บริโภคผลผลิตปลอดภัย ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.64) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 49.40 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.75 และมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 13.85

- การทำให้ประหยัดรายจ่ายค่าอาหาร ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.68) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 16.27 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.54 และพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 48.19

- การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 2.19) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 38.55 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.57 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.88

- มีปริมาณอาหารที่ผลิตเอง ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.57) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 13.85 ความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.92 และมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.23 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจของเกษตรกรด้านการบริหารจัดการโครงการฯ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				ค่าคะแนน	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1. ความกระตือรือร้นให้บริการ	94.58	4.22	1.20	100.00	2.93	มาก
2. ความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ	92.17	6.63	1.20	100.00	2.91	มาก
3. มารยาทการพูด	98.80	1.20	-	100.00	2.99	มาก
4. การได้รับความรู้/คำแนะนำไปใช้	93.37	4.82	1.81	100.00	2.92	มาก
5. คุณภาพของปัจจัยการผลิต	27.71	25.90	46.39	100.00	1.81	ปานกลาง
6. มีรายได้เพิ่ม	9.04	36.14	54.82	100.00	1.54	ปานกลาง
7. ได้บริโภคผลผลิตปลอดภัย	13.85	36.75	49.40	100.00	1.64	ปานกลาง
8. ทำให้ประหยัดรายจ่ายค่าอาหาร	16.27	35.54	48.19	100.00	1.68	ปานกลาง
9. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	38.55	41.57	19.88	100.00	2.19	ปานกลาง
10. มีปริมาณอาหารที่ผลิตเองเพิ่มขึ้น	13.85	28.92	57.23	100.00	1.57	ปานกลาง

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ 4

สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

การประเมินผลโครงการภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อประเมินผลกระทบระยะสั้นที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ ในปี 2563 และความพึงพอใจที่เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการดำเนินโครงการฯ รวมทั้ง วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

โดยข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่ของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับข้อมูลจากเอกสารรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รูปแบบที่ใช้ในการประเมินผลได้ประยุกต์จากองค์ประกอบของโครงการร่วมกับสิ่งที่ต้องประเมิน โดยมีโครงสร้างผลการประเมินประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ผลการดำเนินงาน ภายใต้ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรมของหน่วยงานที่ดำเนินการแก่เกษตรกรโดยตรง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) ปัจจัยนำเข้า 3) ผลได้ และ 4) ผลกระทบระยะสั้นที่เกิดขึ้น ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกร และส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งขอบเขตของการประเมินผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2556 ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

ผลการประเมินผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม

การบริหารจัดการโครงการ (Management)

องค์กรบริหารโครงการในปัจจุบัน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และอธิบดีกรมชลประทาน เป็นกรรมการและเลขานุการ เป็นคณะใหญ่ที่สุด และคณะอนุกรรมการ อีก 3 คณะ ได้แก่ 1) คณะอนุกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานอนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ 2) คณะอนุกรรมการพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ 3) คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ มีการตั้งศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีกรมชลประทานเป็นหน่วยงานแกนกลางในการดำเนินงาน

พร้อมทั้ง การจัดตั้งองค์กรการบริหารที่เป็นคณะทำงานเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงานและการจัดการเพิ่มเติม ได้แก่ คณะทำงานศูนย์บริการร่วมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และคณะทำงานพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ในพื้นที่ โดยมี

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหัวหน้าคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำเกษตรกร ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด เป็นคณะทำงาน และหัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ทั้งนี้ คณะทำงานพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะแต่งตั้งโดยคณะกรรมการประสานการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธาน

การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ โดยในปี 2563 ได้มีการจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 1 ครั้ง คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 2 ครั้ง คณะอนุกรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 3 ครั้ง และจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 ครั้ง โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริและกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) ด้านปัจจัยนำเข้า

โดยสรุปปัจจัยนำเข้า มีการแต่งตั้งองค์การบริหารในรูปคณะกรรมการและอนุกรรมการเพื่อกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน รวมทั้ง กำหนดแผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง การดำเนินงานตามแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้แก่ราษฎร ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปี 2560-2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมาย เพื่อ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริมีความสมดุลและเอื้อต่อการใช้ประโยชน์ของประชาชน 2) ความผาสุกของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 86 ในปี 2564 3) รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20 ในปี 2564 หรือเมื่อสิ้นสุดแผน 4) ประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีอาชีพที่มั่นคงและรายได้ที่แน่นอน ตลอดจนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สมดุล

โดยการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่ได้รับทั้งสิ้น 87,452,630.34 บาท ทุกหน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 80,841,298.10 บาท คิดเป็นร้อยละ 92.44 ทั้งนี้ ในการเบิกจ่ายงบประมาณทุกหน่วยงานได้จัดส่งผลการเบิกจ่ายให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช รวบรวมในภาพรวมของโครงการ ในด้านงบประมาณในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ตามแผนแม่บทการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตรฯ ยังคงมีน้อย ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นการให้เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ได้รับทราบ ความเป็นมาของโครงการฯ ที่สำคัญคือ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายโครงการฯ ตามแผนแม่บทฯ เพื่อเกษตรกรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญ และมีความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านผลได้

ด้านสภาพแวดล้อม / บริบท

จากการประเมินผลและการสำรวจข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 33.13 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.87 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีอายุเฉลี่ย 57.53 ปี

การศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.65 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการฯ รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24.10 จบการศึกษาระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 5.42 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 4.22 ปวส. คิดเป็นร้อยละ 2.41 และไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็น ร้อยละ 1.20 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ตามลำดับ

เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน เฉลี่ย 3.73 คนต่อครัวเรือน โดยมีสมาชิกใช้แรงงานในการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 35.86 มีสมาชิกใช้แรงงานนอกการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 19.87 และสมาชิกที่ไม่ได้ใช้แรงงานในการเกษตร (คนชรา เด็ก) คิดเป็นร้อยละ 44.27

จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร เฉลี่ย 31.20 ไร่ต่อครัวเรือน พบว่ามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำนามากที่สุด เฉลี่ย 8.85 ไร่ต่อครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.37 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น เฉลี่ย 7.53 ไร่ต่อครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.13

รายได้เงินสด รายจ่ายเงินสด และรายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้เงินสดทางการเกษตรรวมของครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 227,525.47 บาท ในจำนวนนี้เป็นรายได้อื่นๆ ทางการเกษตร เฉลี่ยครัวเรือนละ 162,312.29 บาท รายได้เงินสดทางพืช เฉลี่ยครัวเรือนละ 64,851.73 บาท และรายได้ทางสัตว์ เฉลี่ยครัวเรือนละ 361.45 บาท

รายจ่ายเงินสดทางการเกษตรรวมของครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 29,720.92 บาท ในจำนวนนี้เป็นรายจ่ายเงินสดทางพืช เฉลี่ยครัวเรือนละ 20,784.29 บาท รายจ่ายทางสัตว์ เฉลี่ยครัวเรือนละ 79.52 บาท และรายจ่ายอื่นๆ เฉลี่ยครัวเรือนละ 8,857.11 บาท

ครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร รวมเฉลี่ย 197,804.55 บาทต่อครัวเรือน โดยมีรายได้สุทธิอื่นๆ ทางการเกษตรมากที่สุดโดยมีมูลค่า 153,455.18 บาท ต่อครัวเรือน รองลงมาเป็นรายได้สุทธิทางพืช 44,067.44 บาทต่อครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นรายได้จาก ไม้ยืนต้น นาข้าว ไม้ผล พืชผัก และหญ้าเลี้ยงสัตว์ และรายได้สุทธิทางสัตว์ 281.93 บาทต่อครัวเรือน เป็นรายได้จากการขายสัตว์ปีก

ภาวะหนี้สินของครัวเรือน

ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.10 มีหนี้สินค้างชำระในช่วงปลายปี เพาะปลูก โดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 273,910.89 บาท จากจำนวนหนี้สินทั้งหมด และร้อยละ 25.90 เป็นครัวเรือนที่ไม่มีหนี้สิน

การรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการฯ และการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร

การรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการฯ ของเกษตรกร จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในเรื่องการรับทราบและเข้าใจในตัวโครงการในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.75 รับทราบจาก ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ผู้นำกลุ่มเกษตรกร) รองลงมาเป็นการรับทราบจาก แหล่งอื่นๆ เช่น คู่มือที่ศูนย์/ฟังวิทยุ จากการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน ญาติ คิดเป็นร้อยละ 24.14 และรับทราบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เกษตร คิดเป็นร้อยละ 20.11

การสมัครเข้าร่วมโครงการฯ จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 47.54 สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ผ่านผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ผู้นำกลุ่มเกษตรกร) รองลงมา สมัครผ่านเจ้าหน้าที่เกษตร ร้อยละ 34.98 สมัครผ่านชุมชน ร้อยละ 8.74 สมัครผ่านตัวแทนเพื่อนบ้าน ร้อยละ 70.65 และสมัครผ่านนักเรียน ยุวชนเกษตร ครู/อาจารย์ ร้อยละ 1.09

การรับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.52 รับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เป็นอย่างดี และสามารถอธิบายแก่ผู้ที่เข้าไปติดตามประเมินผลได้ ในขณะที่มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 8.48 รับทราบโครงการฯ แต่ไม่เข้าใจหรือไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการฯ /ร่วมกิจกรรม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 24.18 เพื่อนบ้าน/ญาติมิตรชักชวนให้มาเข้าร่วมโครงการ รองลงมา ร้อยละ 20.89 เจ้าหน้าที่แนะนำ/ชักชวน และเกษตรกรต้องการความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 19.95 มีความคาดหวังรายได้ที่เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 11.03 ต้องการลดรายจ่าย/ลดต้นทุนทางการเกษตรลง ร้อยละ 10.33 สามารถแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ 8.69 ได้รับความรู้ตรงกับความต้องการของตนเอง ร้อยละ 4.23 และอื่นๆ (ต้องการความรู้ด้านโครงการเศรษฐกิจพอเพียง) ร้อยละ 0.70

การได้รับการฝึกอบรม และการนำความรู้ไปปฏิบัติ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และเทคนิคต่างๆ ตามหลักวิธีการ ซึ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วยกิจกรรม การฝึกอบรม ฝึกภาคปฏิบัติ และมีการศึกษาดูงานจากแต่ละหน่วยงาน จากการศึกษาการนำความรู้ไปปฏิบัติหลังการเข้ารับการฝึกอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรทุกรายที่เป็นตัวอย่างได้เข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่ตนเองสมัครเข้าร่วมโครงการ ส่วนการนำความรู้ไปปฏิบัติหลังการเข้ารับการฝึกอบรมแยกตามหน่วยงาน ได้ผลสรุปดังนี้

หน่วยงานที่จัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรและเกษตรกรนำไปปฏิบัติทุกรายหรือนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 100 มี จำนวน 9 หน่วยงาน ประกอบด้วย

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดอบรมหลักสูตรการปลูกข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์ การบริโภคและการขยายพันธุ์ หลักสูตรการปลูกพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง หลักสูตรการผลิตไม้ผลคุณภาพ และหลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น (กระจูด)

2) การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช ฝึกอบรมเรื่องช่างกรีดยาง

3) ศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช ฝึกอบรมกิจกรรมการส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดสารพิษ และกิจกรรมส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว

4) ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดำเนินการในกิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้าและเห็ดหูหนู

5) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดอบรมกิจกรรมการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย และกิจกรรมอบรม GAP

6) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8 จัดกิจกรรมอบรมเป็นอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี

7) สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

8) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดอบรมเกษตรกรผู้นำเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปศุสัตว์ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์ กิจกรรมส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ กิจกรรมการเลี้ยงแพะ กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ปีก กิจกรรมการเลี้ยงสุกร

9) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสหกรณ์กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการลุ่มน้ำปากพนังของกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลท่าเรือ และกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรโรงสีข้าวชุมชนตำบลป่าระกำ

ในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช ได้อบรมกิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยพืชสด พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เนื่องจากยังไม่ได้ลงมือทำ และกิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช อบรมเรื่องการแปรรูปสมุนไพร พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100 อบรมการขยายพันธุ์พริกไทยเพื่อสร้างรายได้ และการแปรรูปพริกไทย พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เนื่องจากขาดปัจจัยการผลิต/อุปกรณ์การผลิต อบรมการผลิตและการใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ท้องถิ่น พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 25.00 เนื่องจากขาดปัจจัยการผลิต/อุปกรณ์การผลิต ในการผลิตจุลินทรีย์ไม่ได้

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช มีการสอนแนะนำการวิเคราะห์บัญชีต้นทุนอาชีพ พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 90.90 เกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 9.10 เนื่องจากไม่เข้าใจในสิ่งที่อบรมมา และบางรายมีปัญหาทางด้านสายตา จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ และอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ พบว่า เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 75.29 พบว่า เกษตรกรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 24.71 เนื่องจากไม่เข้าใจในสิ่งที่ได้อบรม จำวิธีการทำ/คำแนะนำไม่ได้ และไม่มีเวลาในการจัดทำบัญชีต้นทุน

จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในเรื่องของการได้รับประโยชน์และตรงกับความต้องการของสภาพปัญหาหลังจากผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐมาแล้ว พบว่า ได้ประโยชน์และตรงกับความต้องการของปัญหาที่เกษตรกรต้องการ คิดเป็นร้อยละ 77.11 และ ร้อยละ 22.89 ให้ความเห็นว่าไม่ได้ประโยชน์จากการอบรม เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาในการบันทึกข้อมูล จำคำแนะนำในการบันทึกบัญชีไม่ได้ บางรายก็ยังมีปัญหาทางด้านสายตา และความไม่เข้าใจการทำบัญชีครัวเรือน ในส่วนการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ/สภาพปัญหาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 74.70 เห็นว่า ตรงกับความต้องการและปัญหาของตน มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 13.85 ให้ความเห็นว่าไม่ตรง แต่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้หลังการฝึกอบรม และร้อยละ 11.45 เห็นว่า ไม่ตรงกับความต้องการ

การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

จากการศึกษาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ นอกจากการฝึกอบรมที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการแล้ว การสนับสนุนปัจจัยให้แก่เกษตรกรเป็นการดำเนินการควบคู่กันไป ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับจากหน่วยงานต่างๆ แตกต่างกันไป อาจได้รับการจัดสรรเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและการจัดสรรของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ เมื่อแจกจ่ายแก่เกษตรกรแล้ว เกษตรกรรายใดได้รับปัจจัยจำนวนเท่าใดนั้น อาจไม่เท่ากันในแต่ละรายขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งถ้าการจัดสรรปัจจัยไว้ในลักษณะกลุ่ม การจัดสรรปัจจัยจะเป็นไปตามสภาพพื้นที่ และสภาพปัญหา อย่างไรก็ตามหน่วยงานส่วนใหญ่จะให้การฝึกอบรมหรือการประชุมชี้แจงก่อนการแจกจ่ายปัจจัยทุกครั้ง ทั้งนี้ปัจจัยที่หน่วยงานต่างๆ จัดสรรเพื่อการเพิ่มรายได้ เพิ่มผลผลิต และการลดต้นทุน เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จนปรากฏผลได้อย่างเด่นชัด ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร เป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุข้าวพื้นเมืองเพื่อจำหน่าย จำนวน 10 ห่อ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พริกขี้หนู เมล็ดพันธุ์มะเขือเปราะ เมล็ดพันธุ์ผักบุ้ง และเมล็ดพันธุ์แตงกวา จำนวนอย่างละ 40 ซอง สนับสนุนปุ๋ยเคมี สูตร 16-16-16 จำนวน 2,200 กิโลกรัม และปุ๋ยอินทรีย์ชนิดเม็ด 400 กิโลกรัม และสนับสนุนribbin ชาตินสำหรับปัก จำนวน 36 ม้วน เข็มปักribbin จำนวน 10 ห่อ

2) การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต เป็นการฝึกอบรมโรงเรียนเกษตรกรแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

3) ศูนย์วิจัยข้าว นครศรีธรรมราช สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรในกิจกรรมการส่งเสริมการปลูกข้าว ปลอดภัย เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จำนวน 15 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 100 กิโลกรัมต่อไร่ กิจกรรมส่งเสริมการตลาดต้นทุนการผลิตข้าว สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จำนวน 15 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0 จำนวน 30 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 จำนวน 10 กิโลกรัมต่อไร่ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว แบ่งเป็นกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรม คือ การผลิตข้าวไร่ โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวเม็ดฝ้าย 62 จำนวน 4 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0 จำนวน 25 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 จำนวน 5 กิโลกรัมต่อไร่ และการผลิตข้าวพื้นเมือง โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวเล็บนกปัตตานี จำนวน 10 กิโลกรัมต่อไร่

4) ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากน้ําอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไม่ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต เป็นการฝึกอบรมให้เกษตรกร จำนวน 8 โครงการ

5) สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช สนับสนุนเมล็ดปอเทือง จำนวน 5 กิโลกรัมต่อราย และวัสดุการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน เช่น ทะลายปาล์ม มูลสัตว์ กากถั่วเหลือง จำนวน 1 ต้นต่อราย

6) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดกิจกรรมเลี้ยงผึ้งโพรงไทย จำนวน 1 ลังต่อราย กิจกรรมอบรม GAP เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในโครงการฯ จำนวนเกษตรกร 30 ราย กิจกรรมสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้สนับสนุนวัสดุฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติเกษตรกรจำนวน 25 ราย กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแบบผสมผสาน สนับสนุนพันธุ์มะพร้าวน้ำหอม จำนวน 10 ต้นต่อราย พ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ไก่ จำนวน 10 ตัวต่อราย และปลานิล จำนวน 300 ตัวต่อราย และกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาตกให้แก่เกษตรกรรอบป่าพรุควนเคร็ง สนับสนุนพันธุ์ปลาตก จำนวน 450 ตัวต่อราย และอาหารปลาตก เฉลี่ยรายละ 7.32 กิโลกรัม

7) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการจัดตั้งศูนย์ด้านการแปรรูปพริกไทย โดยสนับสนุนเสาปูน ขนาด 3 เมตร หน้า 4 สำหรับทำค้ำพริกไทย จำนวน 27 ต้น จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านปุ๋ยชีวภาพ สนับสนุนถังพลาสติกสำหรับหมักอาหารสัตว์ ขนาด 200 ลิตร พร้อมสายรัด จำนวน 12 ถัง จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ด สนับสนุนเหล็กท่อเหลี่ยม $3/4 \times 3/4$ นิ้ว กัลวาไนซ์ จำนวน 30 เส้น และเหล็กท่อเหลี่ยม $1/4 \times 3/4$ นิ้ว กัลวาไนซ์ จำนวน 68 เส้น จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการปลูกพืชผสมผสาน สนับสนุนซาแลนด์พรางแสง 60% สีเขียวหน้ากว้าง 2 เมตร 100 หลา จำนวน 6 ม้วน และซาแลนด์พรางแสง 60% สีเขียวหน้ากว้าง 2 เมตร จำนวน 40 ม้วน ท่อ PVC ขนาด 2, 2.5, 0.5 นิ้ว จำนวน 50, 30, 50 เส้น ตามลำดับ ข้อท่อสามทาง 2 นิ้ว ลด 1.5 นิ้ว จำนวน 10 ตัว ข้อท่อสามทาง 1.5 นิ้ว ลด 0.5 นิ้ว จำนวน 50 ตัว วาล์ว ปิด-เปิด ขนาด 2 นิ้ว และขนาด 0.5 นิ้ว จำนวน 4, 10 ตัว ตามลำดับ หัวสปริงเกอร์ จำนวน 100 ตัว และ ข้อต่อตรงเกลียวนอก จำนวน 100 ตัว และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงปลา ท่อซีเมนต์ ขนาด 150×50 จำนวน 8 ใบ และ ขนาด 100×50 จำนวน 1 ใบ

8) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8 ไม่ได้สนับสนุนปัจจัย เป็นการฝึกอบรมอาสาสมัครเกษตรกรด้านบัญชี

9) สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช สนับสนุนสมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน จำนวน 1 เล่มต่อราย

10) สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนพันธุ์ปลานิลขนาด 2-3 เซนติเมตร และขนาด 3-5 เซนติเมตร จำนวน 1000 ตัวต่อราย และสนับสนุนอาหารปลาตุ๊ก สูตรเร่งโต โปรตีน 25%, 32% และ 35% จำนวน 240, 80, 180, กิโลกรัมต่อราย ตามลำดับ

11) สำนักงานปศุสัตว์นครศรีธรรมราช มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะ สนับสนุนเวชภัณฑ์ จำนวน 20 ชุดต่อกลุ่ม กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ สนับสนุนเวชภัณฑ์ จำนวน 10 ชุดต่อกลุ่ม กิจกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก สนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่ จำนวน 100 ตัวต่อกลุ่ม เวชภัณฑ์ จำนวน 10 ชุดต่อกลุ่ม และอาหาร จำนวน 10 กระสอบต่อกลุ่ม และกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสุกร สนับสนุนเวชภัณฑ์ จำนวน 5 ชุดต่อกลุ่ม

12) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ได้สนับสนุนปัจจัย เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ด้านผลกระทบระยะสั้นที่เกิดขึ้น

การเปลี่ยนแปลงหลังการเข้าร่วมโครงการฯ การเปลี่ยนแปลงหลังการเข้าร่วมโครงการฯ ที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการโครงการฯ จะพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัจจัย (input) และกิจกรรม เช่น การฝึกอบรม และการแจกจ่ายปัจจัยการผลิต จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า

1) การลงบันทึกสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่าย การบันทึกรายรับ - รายจ่าย เป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้รายรับ ผู้รายจ่าย รู้ต้นทุน รู้หนี้สิน รู้การออม ทำให้รู้ทิศทางอนาคตของตนเอง จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรมีการลงบันทึกบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในจำนวนนี้เกษตรกรมีการบันทึกทุกเดือน เฉลี่ยร้อยละ 44.58 และร้อยละ 51.81 บันทึกนานๆ ครั้ง ร้อยละ 3.61 อื่นๆ ทั้งนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ไม่ได้ลงบันทึก คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลา คิดเป็นร้อยละ 74.70 ไม่เข้าใจขั้นตอนวิธีการบันทึก คิดเป็นร้อยละ 16.87 ลืมลงบัญชี คิดเป็นร้อยละ 1.20 และอื่นๆ ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 7.23

2) การมีรายได้เสริมจากกิจกรรมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.18 ยังไม่มีหรือไม่ได้จำหน่ายผลผลิตจากกิจกรรมโครงการฯ แต่ใช้เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน ในส่วนที่เกิดรายได้แล้ว คิดเป็นร้อยละ 4.82 โดยมีรายได้เสริมในทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 62.50 เป็นรายได้นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50

3) ด้านรายได้ของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 13.85 รายได้ยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 65.66 รายได้ลดลง คิดเป็นร้อยละ 11.45 และไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 9.04

4) ด้านต้นทุนการผลิต พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตคงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 69.28 รองลงมา เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง คิดเป็นร้อยละ 17.47 มีเกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5.42 และไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 7.83

5) ด้านการมีเงินออม พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 31.93 โดยส่วนใหญ่เงินออมมาจากรายได้หลัก คิดเป็นร้อยละ 81.48 และจากรายได้เสริมคิดเป็นร้อยละ 18.52 และเกษตรกรอีกร้อยละ 68.07 ไม่มีเงินออม เนื่องจากมีภาระที่ต้องรับผิดชอบสูง นอกจากนี้ ยังพบว่า

การออมของครัวเรือนเมื่อเทียบกับปีการผลิตที่แล้ว เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12.65 ลดลง คิดเป็นร้อยละ 6.02 และไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 81.33

6) ด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.22 มีรายจ่ายเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 37.35 มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น สาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจปรับตัวสูงขึ้นและผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรค Covid-19 และร้อยละ 8.43 มีรายจ่ายลดลง

7) ด้านหนี้สินของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีหนี้สินไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 48.19 รองลงมามีหนี้สินลดลง คิดเป็นร้อยละ 22.29 และมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 3.62 โดยมีเกษตรกรที่ไม่มีหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 25.09

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

จากการสอบถามในเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ พบว่า

ความกระตือรือร้นในการให้บริการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.93) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 94.58 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 4.22 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.20

ความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.91) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมากคิดเป็นร้อยละ 92.17 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.63 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.20

มารยาทการพูดจาของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.99) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 98.80 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 1.20 และไม่มีเกษตรกรที่มีความพึงพอใจน้อย

การได้รับความรู้/คำแนะนำจากการอบรมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนน 2.92) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 93.37 มีความพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 4.82 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.82

คุณภาพของปัจจัยการผลิต ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.81) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.39 มีความพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 27.71 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.90

การมีรายได้เพิ่ม ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.54) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 54.82 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.14 และมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 9.04

การได้บริโภคผลผลิตปลอดภัย ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.64) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 49.40 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.75 และมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 13.85

การทำให้ประหยัดรายจ่ายค่าอาหาร ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.68) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 16.27 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.54 และพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 48.19

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 2.19) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 38.55 มีความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.57 และความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.88

มีปริมาณอาหารที่ผลิตเอง ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 1.57) ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 13.85 ความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.92 และมีความพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.23

4.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการติดตามประเมินผล

1) เรื่องของการบูรณาการโครงการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ยังคงมีลักษณะที่ต่างหน่วยงานต่างปฏิบัติตามภารกิจ แผนงานของแต่ละหน่วย การบูรณาการค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้หน่วยงานต่างๆ ได้ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงานอย่างบูรณาการร่วมกัน ทั้งกิจกรรมในการลงพื้นที่ และตัวเกษตรกร โดยหน่วยงานหลักเป็นผู้กำหนดเป้าหมายตัวบุคคลที่จะแนะนำ และร่วมดำเนินการกับทุกหน่วยงาน โดยมีเกษตรกรรายบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน

2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางชนิดที่แจกให้กับเกษตรกร ไม่สามารถให้ผลผลิตได้ เช่น พันธุ์ไก่ที่ได้รับแจก เป็นบางส่วนไม่สมบูรณ์ ทำให้เป็นภาระกับเกษตรกรในการดูแล

ข้อเสนอแนะ ให้หน่วยงานเข้ามาสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์พืช ปุ๋ย อาหารสัตว์ เป็นต้น และมีการอบรมให้ความรู้ เช่น การเลี้ยงไก่ไข่อินชุมชน การทำปุ๋ย การดูแล/การป้องกันโรคต่างๆที่เกิดขึ้นกับพืชและสัตว์ เป็นต้น

3) ต้องการความรู้เรื่องการทำบรรจุภัณฑ์

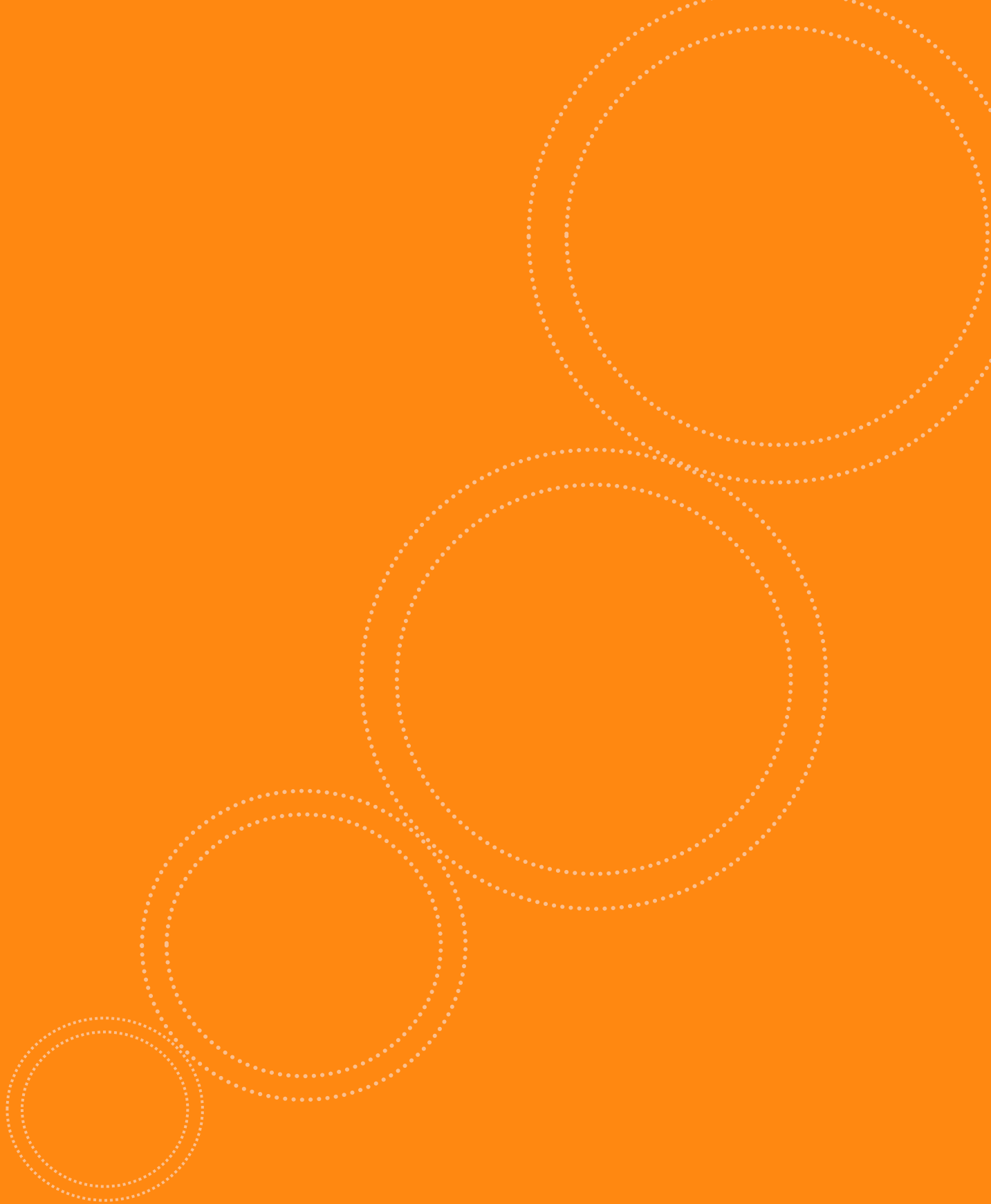
ข้อเสนอแนะ อยากให้หน่วยงานช่วยเหลือในเรื่องของการทำบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจเป็นที่ต้องการของตลาด และส่งเสริมด้านการตลาด/มีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภค

4) ขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำเกษตร

ข้อเสนอแนะ ให้กรมชลประทานเข้ามาบริหารจัดการเรื่องแหล่งน้ำในบางพื้นที่ของเกษตรกร ที่ขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำเกษตร

ภาคผนวก

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8

131 ถ.ธรรมาธิบดี เทศบาลเมืองท่าข้าม อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี 84130

โทร 0-7731-1641,0-7731-1373 แฟกซ์ 0-7731-1641

<http://www.zone8.oae.go.th/>